

Targi „Bezpieczeństwo i ochrona”:
„Myślimy tu nie tylko o wojnie” »7

Izabela Orłowska laureatką 55.
olimpiady polonistycznej »10

Jak działa ubezpieczenie turystyczne? »16

Uwaga na gryzonie po zimie! »29

Desowietyzacja przestrzeni publicznej. Koniec z rosyjskimi napisami „Lit.SSR.” w Wilnie

Fot. Marian Paluszkiewicz

Od maja 2023 r. na Litwie w ramach ustawy o desowietyzacji z przestrzeni publicznej są usuwane symbole totalitaryzmu. Niektóre miejsca, w których stały zdemontowane sowieckie pomniki, dziś świecą pustkami. W Wilnie podjęto kolejny krok — rozpoczęło się usuwanie rosyjskich napisów z pokryw studzienek kanalizacyjnych. »12-13

Ministerstwo regionów: „Zmniejszy biurokrację” »11

Cła USA: Pomoc państwa ma być, ale nie wszystkim »14-15

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbinių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. nac.:
Brygita Łapszewicz
(b.łapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkievicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

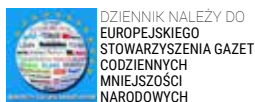
Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: VšĮ „Kurier Wileński”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca. Redakcja
zastrzega sobie prawo do skracania
i adiustacji tekstów. Za treść
ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich
listach nie zawsze są zbiteżne
z opinią redakcji.*

Projekt finansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych w
ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy
za Granicą 2023”, ogłoszonego przez
Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy
autorów i nie mogą być utożsamiane z
oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa
Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji
„Pomoc Polakom na Wschodzie” im.
Jana Olszewskiego.

Rosja zabiła dzieci kasetową amunicją. Twierdzi, że to był „precyzyjny atak”

Rosja użyła głowicy kasetowej (której celem jest rozsianie mniejszych pocisków na jak największym obszarze), w wyniku czego zabiła wiele osób, w tym dziewięcioro dzieci. Później kłamała, że był to precyzyjny atak na restaurację, w której mieli spotykać się ukraińscy żołnierze z zachodnimi instruktorami.

Podczas gdy światowe media donoszą o wznowieniu rozmów pokojowych w sprawie Ukrainy, rosyjska armia przeprowadziła jeden z najkrwawszych ataków od początku roku. W Krzywym Rogu zginęło 20 osób, w tym dziewięcioro dzieci. Miasto ogłosiło trzydniową żałobę.

ATAK NA PLAC ZABAW

W piątkowy wieczór, 5 kwietnia, rosyjski pocisk balistyczny uderzył w dzielnicę mieszkalną Krzywego Rogu — rodzinnego miasta prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zelenskigo. Według władz obwodu dnipropietrowskiego w wyniku ataku zginęło 19 osób, a 20. ofiara zmarła w szpitalu. Wśród zabitych było dziewięcioro dzieci. Rannych zostało co najmniej 68 osób.

„Ten chłopiec, który miał tylko trzy latka, to syn moich znajomych. To jest zagłada, to ludobójstwo. Wojna powinna toczyć się na linii frontu, a nie tutaj, na placu zabaw” — powiedział mieszkaniec dzielnicy Spivdrużnosti.

Z relacji świadków wynika, że pocisk Iskander-M z głowicą kasetową trafił w rejon, gdzie znajduje się restauracja i plac zabaw. Głowica kasetowa wypuszcza setki mniejszych pocisków, których celem jest rażenie jak największego obszaru.

Według doniesień AFP dzieci bawiły się na karuzeli, w piaskownicy i na zjeżdżał-

ni, gdy nastąpiła eksplozja. Uszkodzeniu uległy pobliskie bloki mieszkalne, zniszczone zostały okna, asfalt i infrastruktura osiedlowa.

Media społecznościowe obiegły nagrania rodziców rozpaczających nad swoimi zabitymi dziećmi oraz bliskimi.

DEZINFORMACJA MOSKWY

Ministerstwo Obrony Federacji Rosyjskiej twierdziło, że celem ataku była restauracja, w której miało odbywać się spotkanie ukraińskich żołnierzy z zachodnimi instruktorami. Ukraińskie władze stanowczo odrzuciły tę wersję, określając ją jako dezinformację.

„Rosjanie mówią, że zaatakowali restaurację, w której byli żołnierze. Nie, nie było tu żadnych żołnierzy. Były dzieci z matkami. Niech będą przekłeci ci, którzy to zrobili” — powiedziała jedna z mieszkanek, stojąc przy gruzach.

Jeszcze tego samego dnia Rosjanie przeprowadzili kolejny atak. W wyniku uderzenia drona zapalił się dom mieszkalny. Zginęła 56-letnia kobieta, a siedem osób, w tym trzymiesięczne niemowlę, zostało rannych — podał portal „Ukraińska Prawda”,

powołując się na szefa władz obwodu Serhija Łysaka.

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Volker Tuerk, określił piątkowy atak jako „najbardziej śmiertelny pojedynczy atak” na dzieci od początku rosyjskiej inwazji w 2022 r.

Tragedia w Krzywym Rogu odbiła się szerokim echem na Ukrainie i za granicą. Prezydent Wołodymyr Zelenski ostro skrytykował stanowisko ambasady USA w Kijowie, wskazując na zbyt łagodną reakcję. „Niestety, nieprzyjemnie dziwi reakcja ambasady Ameryki: takie silne państwo, tak silny naród i taka słaba reakcja. Bali się nawet wypowiedzieć słowo »rosyjska«, mówiąc o rakiecie, która zabiła dzieci” — oświadczył Zelenski.

Ambasadorka USA Bridget A. Brink w piątek 5 kwietnia napisała na platformie X, że atak w Krzywym Rogu „wywołał jej przerażenie”, jednak nie wspomniała, że był to atak ze strony Rosji. Dopiero dwa dni później, komentując ataki na Kijów, jasno wskazała Federację Rosyjską jako agresora.

Opr. J.B. na podst. PAP, inf.wł.

W trudnym położeniu są ratownicy, ponieważ znaną taktyką Rosji jest dokonanie ataku, odczekanie na przybycie ratowników i dokonanie ataku wtórnego Fot. EPA-ELTA

■ Fotomontaż Władysław Mickiewicz, opr. red.

Apel o przekazanie 1,2 proc. podatku dla redakcji „Kuriera Wileńskiego”

Podobnie jak w ubiegłych latach, każdy z nas, kto płaci podatek od dochodu (od wynagrodzenia, działalności gospodarczej lub innej), może przekazać dla organizacji (w tym przypadku dla redakcji „Kuriera Wileńskiego”) 1,2 proc. od wpłaconego w 2024 r. do Państwowej Inspekcji Podatkowej (VMI) podatku dochodowego. Czytelnika nic to nie kosztuje, a dla polskiej gazety na Litwie to wielka pomoc.

Apelujemy do Czytelników o przekazanie na redakcję „Kuriera Wileńskiego” tych 1,2 proc.

KROK PO KROKU

Jak można wesprzeć „Kuriera Wileńskiego”? Wystarczy do 2 maja 2025 r. złożyć elektronicznie wniosek FR0512. Możemy go przekazać za pośrednictwem EDS (Elektroninio deklaravimo sistema) po wejściu na stronę <https://deklaravimas.vmi.lt>. Wykonujemy następujące kroki:

Wybieramy: Deklaravimas

Klikamy: Pildyti prašymą. Wypełniamy formularz wg instrukcji

UWAGA: wniosek złożony po 2 maja br. nie będzie roz-

patrywany. Zostanie on także odrzucony, jeżeli w terminie przed 2 maja br. nie złożymy deklaracji podatkowej GPM311 za 2024 rok.

Wszelkie dodatkowe informacje dotyczące składania deklaracji **FR0512** można uzyskać na stronie internetowej www.vmi.lt lub telefonicznie pod nr tel. 1882.

Aby wypełnić wniosek FR0512 należy wpisać kod identyfikacyjny naszej redakcji (**įmonės kodas 300073186**). ■

Bieg „Tropem Wilczym”: niewiele czasu na rejestrację

12 kwietnia w parku Vingis w Wilnie odbędzie się 11. edycja Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych „Tropem Wilczym”. Uczestnicy mogą wybierać spośród czterech dystansów: 1 963 m, 5,2 km, 10,5 km i półmaratonu. Rejestracja trwa na stronie tropemwilczym.lt/glowna/.

Wileńska edycja biegu ma szczególny wymiar — przy-

pomina o wspólnej historii polskiego i litewskiego podziemia antykomunistycznego. Trasa 1 963 m upamiętnia datę śmierci ostatniego „Niezlomnego” — Józefa Franczaka „Lalusia”.

„Bieg »Tropem Wilczym» to doskonała okazja, by w aktywny sposób uczcić pamięć Żołnierzy Niezlomnych — prawdziwych bohaterów,

którzy po II wojnie światowej nie złożyli broni i walczyli z komunistyczną okupacją” — podkreślają organizatorzy.

Na uczestników czekają medale, a na zwycięzców w poszczególnych kategoriach — puchary. Bieg organizują Ambasada RP w Wilnie, polska młodzież na Litwie i stowarzyszenie „Sporto renginiai”. ■

Opr. na podst. inf.org.

Imieniny

8 kwietnia

Apolinarego, Augusta, Cezarego, Dionizego, Emy, Januarego, Julii, Makarii, Maksyma, Radosława, Waltera

9 kwietnia

Achacjusza, Antonii, Celestyna, Demetrii, Dobrosława, Dominiki, Duszana, Franciszka, Kasyldy, Katarzyny, Konrada, Mai, Marceli, Prochora, Tomasza, Wadima

Cytat dnia

„Jeśli chodzi o Ministerstwo Regionów, to jest to kwestia na etapie rozważań. Podejmowane są próby uzgodnienia, które funkcje byłyby najskuteczniej scentralizowane w jednym ministerstwie i jaką wartość dodaną przyniesie to wszystkim. Ale głównym zadaniem jest przede wszystkim skrócenie terminów świadczenia usług publicznych” — powiedział premier rządu Litwy Gintautas Paluckas.

Liczba dnia

1 000 000

5,9 mld euro — na taką kwotę wykonano na Litwie prace budowlane w minionym roku. Jest to o 8 proc. więcej niż rok wcześniej.

Rozpoczął się drugi cykl kształcenia „Akademii zastępców” dla kierowników i zastępców placówek oświatowych rejonu wileńskiego

1. kwietnia na Uniwersytecie im. Michała Römera (lit. MRU) odbyło się wydarzenie otwierające projekt edukacyjny „Akademia wicedyrektorów 2025” dla dyrektorów i zastępców placówek oświatowych rejonu wileńskiego.

„Akademię zastępców” realizuje już po raz drugi Samorząd Rejonu Wileńskiego we współpracy z Wydziałem nauk humanistycznych i społecznych Uniwersytetu im. Michała Römera (MRU). W tym roku w projekcie wzięło udział około 40 uczestników z różnych szkół i przedszkoli rejonu wileńskiego.

Jak powiedziała Edyta Tamošiūnaitė, wicemer rejonu wileńskiego, poprzez realizację projektu edukacyjnego i współpracę z Uniwersyteciem im. Michała Römera, Samorząd zamierza usprawnić proces nauczania w placówkach oświatowych rejonu wileńskiego.

„W ubiegłym roku udało nam się z sukcesem zrealizować projekt „Akademia zastępców”, w ramach którego ponad pięćdziesięciu uczestników pogłębiło swoją wiedzę i przeszło na ścieżkę rozwoju osobistego i zbiorowego. Wierzę, że w tym roku projekt będzie jeszcze bardziej pożyteczny, ciekawy i będzie sprzyjał wszechstronnemu rozwojowi kie-

rowników i zastępców. Współpracując z Uniwersyteciem im. Michała Römera, staramy się sprostać potrzebom pracowników placówek edukacyjnych, stworzyć otwarte, kreatywne, inkluzywne środowisko i w ten sposób usprawnić proces edukacyjny w placówkach rejonu wileńskiego” – mówi wicemer E. Tamošiūnaitė.

Podczas wydarzenia zgromadzonych uczestników powitał profesor dr hab. z Instytutu Nauk Pedagogicznych i Pracy Socjalnej Uniwersytetu im. Michała Römera Romas Prakapas, który zauważył, że podczas przygotowywania planu tegorocznego cyklu szkoleń wzięto pod uwagę wcześniejsze życzenia uczestników, a jednym z najważniejszych tematów, któremu zostanie poświęcona największa uwaga, jest myślenie krytyczne i proces zarządzania placówką edukacyjną.

Uczestnikom projektu przedstawiono plan cyklu szkolenia, następnie wykładowca Asta Januškevičiūtė

z Instytutu nauk pedagogicznych i pracy socjalnej oraz docent dr Daiva Penkauskienė przedstawiły znaczenie krytycznego myślenia w życiu człowieka i w działalności placówek oświatowych.

Celem „Akademii zastępców” jest stworzenie warunków do wzmacniania kompetencji zawodowych i ogólnych kierowników i zastępców placówek oświatowych Samorządu Rejonu Wileńskiego, dzielenie się dobrymi praktykami, rozwijanie relacji współpracy oraz organizowanie szkoleń, które pomogą rozwiązywać problemy pojawiające się w działalności zawodowej.

Podczas realizacji projektu, od marca do listopada 2024 r. odbyło się 8 spotkań z wykładowcami i profesorami uczelni, w trakcie których 51 osób pogłębiało swoją wiedzę. 11 grudnia 2024 r. w MRU odbyło się wydarzenie zamykające projekt, podczas którego uczestnikom wręczono certyfikaty ukończenia programu doskonalenia kwalifikacji. ■

■ W tym roku w projekcie wzięło udział ponad 40 uczestników Fot. vrsal.lt

Dla Przychodni Rejonu Wileńskiego i Przychodni w Niemenczynie – ponad pół miliona euro

W 2025 roku Samorząd Rejonu Wileńskiego planuje kontynuację programu, mającego na celu poprawę dostępności podstawowej opieki zdrowotnej, skrócenie kolejek oczekujących na wizyty u lekarzy rodzinnych i zapewnienie lekarzom odpowiednich warunków pracy.

„Poprzez poprawę dostępności podstawowej opieki zdrowotnej dążymy do skrócenia czasu oczekiwania i zapewnienia szybszej pomocy mieszkańcom naszego rejonu. To rozwiązanie zapewni, że każdy będzie mógł skorzystać z niezbędnych usług bez długich kolejek, co jest ważne w leczeniu zarówno ostrych, jak i przewlekłych chorób. Ponadto projekt ten przyczyni się do modernizacji systemu opieki zdrowotnej, zwiększając jego wydajność i dostępność dla wszystkich” – mówi Robert Duchniewicz, mer Samorządu Rejonu Wileńskiego.

Coraz częściej lekarzom rodzinnym są stawiane większe wymagania do wykonywania dodatkowych badań i świadczenia różnych dodatkowych usług, a także oczekuje się od nich podjęcia szeregu działań zarządczych. Ponadto placówki zobowiązują się do corocznego zwiększania liczby członków zespołu lekarzy rodzinnych, co ma wpływ na finanse placówki. Aby zapewnić mieszkańcom rejonu wileńskiego dostęp do usług opieki zdrowotnej, konieczne jest przyciągnięcie nowych lekarzy rodzinnych i znalezienie dodatkowych środków na podwyższenie ich wynagrodzeń.

Na realizację programu na rok 2025 zaplanowano 510 tys. euro z budżetu Samorządu Rejonu Wileńskiego, które zostaną rozdzielone pomiędzy Przychodnię Rejonu Wileńskiego i (434,4 tys. euro) i Przychodnię w Niemenczynie (75,6 tys. euro). Kwoty te będą wypłacane lekarzom rodzinnym w formie dodatków, z uwzględnieniem struktury i wielkości ich rewiru, liczby pacjentów z innych obsługiwanych

rewirów oraz liczby wdrożonych programów profilaktycznych.

Według wicemera Samorządu Edyty Tamošiūnaitė, przyciągając więcej lekarzy rodzinnych i innych specjalistów do placówek służby zdrowia w naszym rejonie: „nie tylko zwiększamy dostępność usług, ale także tworzymy atrakcyjne warunki pracy, które przyciągnęłyby najlepszych specjalistów. Pomoże to zapewnić nie tylko szybsze i wyższej jakości świadczenie usług, ale także długoterminowe utrzymanie jakości usług opieki zdrowotnej i wzmocni nasze placówki służby zdrowia, aby mogły skutecznie reagować na wszystkie potrzeby mieszkańców”.

Celem programu jest poprawa dostępności i jakości usług lekarza rodzinnego, aby pacjenci mogli korzystać z nich szybciej i efektywniej. Program będzie miał na celu zmotywowanie lekarzy rodzinnych i innych członków zespołu, a także zachęcenie rezydentów do pracy w placówkach służby zdrowia rejonu wileńskiego.

Jednym z głównych zadań programu jest ograniczenie rotacji lekarzy rodzinnych i zadbanie o to, aby specjaliści tego zawodu i członkowie ich zespołu wybierali rejon wileński jako miejsce stałej pracy. Ponadto planowane jest wzmocnienie ze-

spółów lekarzy rodzinnych w celu sprawniejszego świadczenia usług, a także zapewnienia, że usługi te będą udzielane zgodnie z wymogami aktów prawnych.

W ubiegłym roku na program przeznaczono kwotę 314,22 tys. euro dla Centralnej Przychodni Rejonu Wileńskiego i 46,64 tys. euro dla Przychodni w Niemenczynie. Same przychodnie corocznie inwestują z własnych środków ponad 250 tys. na wypłatę dodatków pielęgniarcom.

Według danych Państwowych Kas Chorych przy Ministerstwie Zdrowia, w 2024 r. średnie miesięczne wynagrodzenie lekarzy przychodni na Litwie wynosiło 5155 euro. Najwyższe wynagrodzenie odnotowano w Przychodni na Antokolu – 6469 euro, w przychodni rej. Poniewieskiego – 5908 euro, w przychodni w Szeszkinie – 5707 euro, a także w przychodniach Samorządu Rejonu Wileńskiego – 5044 euro, nawet w przychodni samorządu Birże – 5069 euro.

Rada Rejonu Wileńskiego podejmie ostateczną decyzję w sprawie tego projektu i przyznawanych środków finansowych na posiedzeniu rady, które odbędzie się w maju. ■

Strony przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

■ Celem programu jest poprawa dostępności i jakości usług lekarza Fot. vrsa.lt

KULTURA Birutis w Warszawie omówi wsparcie dla dziedzictwa kulturowego Ukrainy

Minister kultury Šarūnas Birutis udał się poniedziałek 7 kwietnia na nieformalne spotkanie ministrów Unii Europejskiej w Warszawie. Dwudniowe spotkanie skupi się na tematach wsparcia dziedzictwa kulturowego Ukrainy, roli kultury w budowaniu demokratycznej odporności i przyszłych wyzwaniach dla młodych artystów w całej Europie — poinformowało Ministerstwo Kultury RL. Ministrowie omówią również priorytety polityki kulturalnej UE i współpracę w zakresie gotowości na wypadek kryzysu. Birutis będzie mówił o wysiłkach Litwy na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego, wsparciu społecznym dla artystów oraz znaczeniu zachowania pamięci historycznej i tożsamości kulturowej w czasach konfliktu. Wydarzenie obejmie prezentację programu kulturalnego oraz przyszłotygodniową konferencję UREHERIT w Wilnie.

INNOWACJE Litwa przygotowuje się do wprowadzenia cyfrowych praw jazdy

Władze Litwy, które testują pilotażową wersję cyfrowego prawa jazdy od 2023 r., twierdzą, że jest prawdopodobne, że cyfrowy dokument będzie dostępny dla obywateli kraju za trzy lata. Wynika to z wstępnego porozumienia instytucji UE w sprawie wprowadzenia nowego cyfrowego prawa jazdy, które będzie ważne

we wszystkich krajach wspólnoty. Zgodnie z zasadami uzgodnionymi przez Parlament Europejski (PE) i Radę Europy (RE), które nie weszły jeszcze w życie, cyfrowe prawo jazdy stanie się głównym formatem prawa jazdy w UE. Na Litwie projekt pilotażowy jest testowany przez Departament Informacji i Komunikacji (ICT), państwową spółkę Regitra i firmę CityBee zajmującą się współdzieleniem samochodów.

PRZEMYT Celnicy zatrzymali dzwon nielegalnie przewożony przez Litwę

Dzwon o wadze 260 kg, nielegalnie przewożony przez obywatela Mołdawii, został przechwycony na posterunku drogowym w Solecznikach podczas transportu przez Litwę, poinformowały służby celne. Specjaliści z Departamentu Dziedzictwa Kulturowego oceniają obecnie, czy zatrzymany dzwon jest obiektem dziedzictwa kulturowego, podczas gdy urzędnicy celni badają, czy dzwon mógł zostać zrabowany na Ukrainie. Według Służby Celno-Skarbowej, w nocy z 15 na 16 marca, kilka minut po północy, obywatel Mołdawii, który przyjechał na punkt kontroli w Solecznikach pojazdem marki Mercedes Sprinter, powiedział celnikom, że nie przewozi niczego zabronionego lub podlegającego zgłoszeniu. Po sprawdzeniu samochodu celnicy znaleźli nieoczekiwane znalezisko — dzwon kościelny ukryty pod workami. Kierowca nie mógł przedstawić żadnych dokumentów potwierdzających pochodzenie dzwonu. Zapewniał, że nie wiedział, że takie dokumenty są potrzebne.

ŚRODOWISKO Wilno sadzi drzewa

W sobotę 5 kwietnia w Wilnie, w pobliżu Puszkarni, odbyła się akcja sadzenia drzew. Planowane jest posadzenie około 3 tys. drzew na tym obszarze, z czego 1 400 drzew zostało posadzonych już w sobotę, jak

poinformowały władze stolicy. Powstanie nowa zielona przestrzeń do poznawania przyrody i spotkań społeczności. „Każde posadzone drzewo stanie się częścią nowego zielonego lasu, przyczyniając się do bioróżnorodności i wzmocnienia ekosystemu tego miejsca. Zapraszamy do przyjścia z rodziną, przyjaciółmi i sąsiadami — razem stworzymy przestrzeń, która będzie służyć nie tylko nam, ale także przyszłym pokoleniom” — powiedział Valdas Benkunskas, mer Wilna. Tym razem do prac wybrano teren Parku Regionalnego Kolonii Wileńskiej, aby przyczynić się do tworzenia bioróżnorodności.

KRYMINAŁ Morderca warunkowo wypuszczony

W poniedziałek 7 kwietnia Sąd Okręgowy w Wilnie podjął decyzję o zwolnieniu warunkowym Nerijusa Prielaidasa, który został skazany za zabójstwo mężczyzny w stanie bezradności. Po rozpatrzeniu wniosku komisji ds. zwolnień warunkowych, sąd podtrzymał swoją decyzję z 13 marca o zwolnieniu Prielaidasa. Od decyzji tej przysługuje odwołanie do sądu wyższej instancji w terminie siedmiu dni. Prielaidas został skazany na 13 lat pozbawienia wolności za morderstwo popełnione w Kiejdanach w 2012 roku. Od 2021 r. odbywa karę w zakładzie zamkniętym. Obecnie pozostało mu niecałe osiem miesięcy do odbycia kary (13-letni wyrok wygasa 1 grudnia). Zamordował swojego sąsiada, gdy miał 26 lat. Ofiara miała 59 lat. Prielaidas, który pracował jako rzeźnik, był nałogowym pijakiem, a jego samotny sąsiad również nadużywał alkoholu. Często robili to razem. Podczas jednej z libacji pobili się. Po bójce Prielaidas przeciął sąsiadowi gardło, później wymontował i ukradł metalowe części z jego pieca.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. Julius Kalinskas, ELTA
alicia.klonowska@kurierwilenski.lt

IV edycja Targów „Bezpieczeństwo i ochrona”: „Myślmy tu nie tylko o czasach wojny”

Honorata Adamowicz

Chargé d'affaires a.i. RP Grzegorz Marek Poznański, witając uczestników targów, podkreślił ścisłą współpracę Polski i Litwy w dziedzinie bezpieczeństwa wojkowego i cywilnego.

„Polska i Litwa współpracują blisko w obszarze wzmacniania bezpieczeństwa, przyczyniając się do odporności naszego regionu i całej Europy. Przykładem jest m.in. trzynasty już dyżur PKW Orlik w ramach NATO Baltic Air Policing. Rozwój relacji biznesowych między firmami z obu krajów dodatkowo wzmacnia ich wspólne działania. Razem naprawdę jesteśmy silniejsi” — powiedział chargé d'affaires a.i. RP Grzegorz Marek Poznański.

NAJNOWSZE ROZWIĄZANIA W DZIEDZINIE OBRONNOŚCI

W rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Adam Mamaj, doradca zarządu Integra B.R.O.P., powiedział, że podczas tegorocznych targów zostały zaprezentowane najnowsze rozwiązania w dziedzinie obronności: systemy antydronowe, technologie dla schronów, integracja z systemami Auto ID i sztuczną inteligencją.

— Od czterech lat promujemy polskie i litewskie firmy, które zajmują się dystrybucją, sprzedażą i produkcją urządzeń, które wspomagają bezpieczeństwo i ochronę określonych miejsc. W tym roku oprócz firm polskich mamy firmę słowacką, czeską i dwie litewskie firmy, z którymi współpracujemy na tutejszym rynku. Targi są wydarzeniem zamkniętym; są skierowane tylko do instytucji państwowych, do służb specjalnych, policji, wojska, straży granicznej,

3 kwietnia w Domu Kultury Polskiej w Wilnie odbyły się Targi „Bezpieczeństwo i ochrona”. Wzięli w nich udział przedstawiciele litewskich instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo reprezentujących wojsko, policję, straż graniczną oraz służby specjalne.

Podczas tegorocznych targów zostały zaprezentowane najnowsze rozwiązania w dziedzinie obronności: systemy antydronowe, technologie dla schronów, integracja z systemami Auto ID i sztuczną inteligencją **Fot. Marian Paluszkiewicz**

funcjonariuszy więziennictwa i innych. Chcemy zaproponować nowe rozwiązania, które mogą wspomagać ochronę danych konkretnych miejsc — budynków rządowych, budynków różnych przedsiębiorstw, infrastruktury krytycznej, jak również zapewnić bezpieczeństwo nie tylko całociowo państwu, ale również samorządom i indywidualnemu człowiekowi — zapewnił Adam Mamaj.

KTO I CZYM SIĘ INTERESOWAŁ?

Adam Mamaj wskazał, że funkcjonariusze straży granicznej zwracali uwagę na oprogramowanie do kamer telewizyjnych, które prowadzą nadzór. Policja i wojsko interesowały się bronią, plecakami i kamizelkami taktycznymi oraz kuloodpornymi.

— Samorządy są bardzo zainteresowane zapewnieniem bezpieczeństwa. Nie myślimy tutaj tylko

o czasach wojny, która dzieje się na Wschodzie, ale również o tym, żeby zabezpieczać odpowiednio urzędy poprzez detektory metalu, skanery rentgenowskie, zabezpieczenia jakichś większych imprez. Jesteśmy tutaj otwarci na każdego rodzaju bezpieczeństwo — podkreśla Mamaj.

Z oklei przedstawiciel Dowództwa Obrony Litewskich Sił Zbrojnych w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” przyznał, że takich targów na Litwie jest bardzo mało, a są one potrzebne zwłaszcza teraz, kiedy czasy są niespokojne.

— My znaleźliśmy to, co nas interesowało. Targi są dobrze zorganizowane, informacji jest wystarczająco. Nie jest to pierwszy rok, kiedy bierzemy w nich udział. Takie targi są bardzo potrzebne i szkoda, że jest ich tak mało. Czasy są bardzo niespokojne, więc takie targi są niezbędne — ocenił rozmówca. ■

Biuro Wysokiego Komisarza ONZ: Jesteśmy wdzięczni Litwie za przyjęcie uchodźców z Ukrainy

Antoni Radczenko

Minister ochrony kraju Dovilė Šakalienė w poniedziałek spotkała się z ambasadorką Ukrainy Olhą Nikitchenką. W trakcie spotkania omówiono sprawy dotyczące dalszej pomocy walczącemu kraju. „Pozostaniemy mocnym partnerem Ukrainy w ich dążeniu do bycia członkiem UE i NATO. Litwa, kiedy ubiegała się o członkostwo w UE i NATO, wiedziała, jak bardzo ważne było wsparcie naszych partnerów. Takimi partnerami będziemy dla Ukrainy w jej drodze do rodziny państw demokratycznych, wolnych i dbających o bezpieczeństwo” — napisała w Facebooku litewska minister.

PROBLEM Z PRODUKTAMI ŻYWNOŚCIOWYMI

Z raportu Agencji Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców wynika, że 14 proc. uchodźców wojennych z Ukrainy ma trudności z zakupem podstawowych produktów żywnościowych. Kolejnych 39 proc. respondentów oświadczyło, że wynagrodzenia wystarcza tylko na jedzenie, ale nie wystarcza na opłaty komunalne lub usługi medyczne. „Jesteśmy wdzięczni Litwie za szczodre przyjęcie uchodźców z Ukrainy, ale jednocześnie chcielibyśmy zwrócić uwagę na pewne pilne potrzeby do zapewnienia lepszej integracji” — napisała Renata Kulesz, przedstawicielka Biura Wysokiego Komisarza ONZ.

Z przeprowadzonego badania wynika, że 53 proc. uchodźców z Ukrainy posiada pracę, 10 proc. jest zarejestrowanych w Służbie Zatrudnienia, natomiast 37 proc. odpowiedziało, że nie uczestniczy

Na Litwie przebywa obecnie ok. 45 tys. uchodźców z Ukrainy, z których ponad połowa znalazła legalne zatrudnienie. Służba Zatrudnienia poinformowała, że Ukraińcy, którzy, uciekając od wojny, znaleźli się na Litwie, korzystają z tych samych praw na rynku pracy, co obywatele kraju.

■ Obecnie na Litwie mieszka około 45 tys. uchodźców z Ukrainy

w litewskim rynku pracy. W lutym na Litwie poziom bezrobocia wynosił 6,6 proc., natomiast wskaźnik bezrobocia w strefie euro wynosił 6,1 proc.

— Uchodźcy z Ukrainy, zgodnie z litewskim ustawodawstwem, są traktowani na równi z obywatelami Litwy, dlatego nie ma specjalnych programów dotyczących ich zatrudnienia na litewskim rynku pracy. Dla nich były sfinansowane kursy nauki języka litewskiego. Te kursy są nadal organizowane — mówi dla „Kuriera Wileńskiego” Liudas Dapkus, szef departamentu Służby Zatrudnienia Litwy ds. kontaktów z mediami.

Bariera językowa nadal istnieje. Badania wykazały, że tylko 25 proc. badanych potrafi swobodnie wysławać się w języku litewskim, chociaż na kursy językowy uczęszczało 41 proc. ankietowanych. 83 proc. dzieci w wieku szkolnym chodzi do szkoły. Inaczej wygląda sytuacja w przypadku oświaty nastolatków

oraz osób w wieku studenckim. Tu z litewskich instytucji oświatowych korzysta odpowiednio 70 proc. oraz 37 proc. ankietowanych.

DUŻE WSPARCIE, ALE TEGO NIE WYSTARCZA

Wyniki sondażu pokazują, że 63 proc. uchodźców z Ukrainy mieszka w prywatnych domach lub mieszkaniach. Tym niemniej, 13 proc. nadal mieszka w lokalach socjalnych, które znajdują się przeważnie poza dużymi miastami. Większość ukraińskich uchodźców jest zameldowana w stolicy kraju — 43 proc. Na dalszych miejscach znajduje się Kowno — 22 proc. oraz Kłajpeda — 17 proc.

72 proc. ankietowanych oświadczyło, że ma dobre relacje z lokalną społecznością i czuje się w niej bezpiecznie. 28 proc. oświadczyło, że spotkało się z negatywnym stosunkiem, najczęściej słownym.

8.>>

„Nie patrząc na duży wysiłek Litwy we wsparciu uchodźców, to w kilku dziedzinach jest potrzeba dodatkowych celowych interwencji: zatrudnienia, dostępu do usług medycznych, oświaty uczniów i studentów, społecznej integracji” — podkreślono w raporcie.

W badaniach, które przeprowadzono w dniach 10 maja — 28 czerwca 2024 r., wzięło udział 1 445 osób. Po rozpoczęciu się pełnowymiarowej wojny z Rosją na Litwę przybyło ponad 90 tys. Ukraińców. Obecnie na Litwie mieszka ok. 45 tys. uchodźców z Ukrainy.

SYTUACJA W EUROPIE

Rosja zaatakowała Ukrainę 24 lutego 2022 r. Atak automatycznie spowodował, że rzesze osób uciekały przed wojną. W pierwszych dniach wojny najwięcej uchodźców przyjęła Polska. 6 marca 2022 r. z Ukrainy do Polski tego dnia przybyło ponad 142 tys. osób. To największa liczba, jaką straż graniczna odnotowała na polsko-ukraińskiej granicy.

Z danych Rady Europejskiej, czyli instytucji unijnej wskazującej Unii Europejskiej ogólny kierunek działań politycznych i priorytety polityczne, wynika, że teraz w Europie 4,2 mln Ukraińców jest objętych tymczasową ochroną. Najwięcej uchodźców z Ukrainy przyjęły Niemcy — 27 proc. ogółu uchodźców z Ukrainy w Unii Europejskiej. Na drugim miejscu

znalazła się Polska, gdzie schronienie znalazło ponad 23 proc. uchodźców. Na miejscu trzecim uplasowały się Czechy, które przyjęły 9,2 proc. Ukraińców.

Ochrona tymczasowa, jak czytamy na stronie Rady Europejskiej, to instrument uruchamiany tylko w wyjątkowych okolicznościach w razie masowego napływu wysiedleńców, aby zapewnić uchodźcom zbiorową ochronę oraz odciążać kraje członkowskie. Dyrektywa w sprawie ochrony tymczasowej została przyjęta w 2001 r., kiedy Europa spotkała się z masowym napływem uchodźców z Bałkanów. W przypadku uchodźców z Ukrainy decyzja została podjęta w marcu 2022 r. i ma obowiązywać (z możliwością dalszego wydłużenia) do 24 czerwca 2026 r.

„Wspólna reakcja państw członkowskich na wojnę polega przede wszystkim na przyjmowaniu przez UE osób, które musiały opuścić swoje domy. Działania podejmowane na szczeblu UE stanowią odzwierciedlenie solidarności ludzi w całej UE oraz ogromnych wysiłków władz krajowych i lokalnych, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń społecznych i przedsiębiorstw” — czytamy na stronie Rady Europejskiej. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

■ 10 proc. uchodźców z Ukrainy jest zarejestrowanych w Służbie Zatrudnienia

Pierwszy słownik w łatwym do zrozumienia języku

Agencja Ochrony Praw Osób Niepełnosprawnych poinformowała w poniedziałek 7 kwietnia o uruchomieniu pierwszego słownika w języku łatwym do zrozumienia. Słownik ułatwia zrozumienie informacji i swoich praw osobom z niepełnosprawnością intelektualną i/lub psychospołeczną, z trudnościami w czytaniu, osobom starszym, obcokrajowcom uczącym się języka litewskiego i wszystkim, dla których zwykle teksty są zbyt trudne do zrozumienia.

Słownik jest zorganizowany wokół konkretnych tematów, takich jak opieka zdrowotna, ubezpieczenia, emerytury oraz terminy używane w instytucjach państwowych i miejskich.

Agencja ma również nadzieję, że słownik będzie wykorzystywany przez autorów, którzy szykują teksty w łatwym do zrozumienia języku.

Na początku 2024 r. weszło w życie rozporządzenie Ministerstwa Opieki Socjalnej i Pracy w sprawie przekazywania informacji osobom niepełnosprawnym za pomocą wybranych przez nie dostępnych środków komunikacji.

Rozporządzenie to zobowiązuje instytucje do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami prawa do otrzymywania informacji w wybranej przez nie dostępnej formie.

„Często w instytucjach ta praca, przygotowanie tekstów w łatwym do zrozumienia języku, musi być wykonana przez osobę, która nie ma wiedzy językowej i normalne jest, że taka praca może być wyzwaniem. Łatwy do zrozumienia słownik jest pomocą dla wszystkich, którzy starają się wdrożyć te zalecenia i przedstawić informacje w łatwym do zrozumienia języku” — mówi Laura Mikelevičiūtė, doradca Działu Dostępności i Konsultacji Agencji Ochrony Praw Osób Niepełnosprawnych.

Według Agencji Praw Osób Niepełnosprawnych, większość terminów zawartych w słowniku jest szeroko stosowana w domenie publicznej i powtarza się w różnych obszarach.

Opr. J. B. na podst. BNS, inf. wł.

Izabela Orłowska laureatką 55. olimpiady polonistycznej. „To nie tylko moja praca”

Apolinary Klonowski

5 kwietnia organizatorzy Olimpiady Literatury i Języka Polskiego opublikowali wyniki. Wśród laureatów znalazła się uczennica Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie, Izabela Orłowska. Laureatka ma już plany na dalszy rozwój, którymi dzieli się z „Kurierem Wileńskim”.

Izabela Orłowska zdobyła drugie miejsce (laureatka II stopnia) z 84 punktami (laureaci I stopnia zdobyli 88). To miejsce w finale olimpiady, w którym brali udział uczestnicy, którzy wcześniej przeszli odpowiednie etapy w swoich krajach — w tym w Polsce. Jest to więc niemałe wyróżnienie.

Sama Izabela Orłowska w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” przyznaje, że najbardziej zależało jej na zdobyciu tytułu laureatki, jednak nie spodziewała się, że będzie miała taki wysoki wynik.

— Chodziło mi o to, żeby dostać laureata, niezależnie który stopień. Tak naprawdę, nie spodziewałam się takiego wyniku, miałam inne oczekiwania, ale bardzo się cieszę — dzieli się wrażeniami Izabela.

PLANY NA DALSZY ROZWÓJ

O wygranej dowiedziała się od taty, który przekazał jej o północy radosną wiadomość. Poniedziałek 7 kwietnia był pierwszym dniem w szkole, gdy informacja o wyniku była już dostępna.

— W szkole zostałam przywitana naprawdę miło, gratulowali mi nauczyciele i koleżanki oraz koledzy — mówi.

Pytana o dalsze plany nie kryje, że nastawia się na Polskę. Wynika to z możliwości, jakie przed nią otwiera olimpiada.

— Jako podstawę chciałabym studiować stosunki międzynarodowe, łączyć to z ekonomią, polityką. Jeśli się uda, to dodatkowo dla siebie chcę wybrać filologię — jeśli się uda połączyć — to albo polską, albo romańską. Oba kierunki

Izabela Orłowska na litewskim etapie olimpiady zdobyła I miejsce, co było biletem do finału **Fot. Marian Paluszkiwicz**

planuję studiować w Polsce. Mam tam już indeksy i punkty na dodatkowe studia, mam wstęp na wiele uczelni, chciałabym skorzystać, widzę więcej możliwości — nie kryje radości laureatka.

ZASŁUGA RODZICÓW I POLONISTKI

Nasza rozmówczyni podkreśliła też wdzięczność wobec rodziców oraz polonistki, która przygotowała ją do każdego etapu olimpiady.

— Moja nauczycielka, Anna Jasińska — pozdrawiam ją serdecznie — cieszy się razem ze mną. To nie tylko moja praca, ale przede wszystkim jej. Doradziła, jakie tematy mogę wybrać, to ona ze mną przygotowywała się przez cały rok do wszystkich etapów, doradzała na każdym kroku. Chcę też bardzo pozdrowić rodziców, którzy wspierali mnie na tej drodze, byli przy mnie na wszystkich etapach tej olimpiady. Im zawdzięczam w największym stopniu to zwycięstwo, bo zapoznali mnie z językiem już w dzieciństwie, oparli na nim moją tożsamość — wspomina laureatka konkursu.

Finałiści muszą napisać rozprawkę oraz zaliczyć część ustną. Na część ustną przygotowują się

z wyprzedzeniem i samodzielnie na wybrane tematy z dwóch kategorii — kategorii literackiej oraz gramatycznej. W ramach tematu literackiego Izabela Orłowska mówiła o „Lalce” Bolesława Prusa, w przypadku kategorii gramatycznej — o funkcji perswazyjnej języka.

WCZEŚNIEJSZY ETAP — REPUBLIKAŃSKI

Wcześniej, aby dostać się do finałowego etapu olimpiady, należało przejść etap litewski, w którym Izabela Orłowska zdobyła I miejsce.

W eliminacjach krajowych na drugim miejscu uplasowali się Ewelina Szostak oraz Maksymilian Bastin. Z kolei trzecie miejsce w etapie litewskim zdobyli: Joanna Barbara Lakis, Aleksandra Anna Szot oraz Tomas Michalcevičius.

Izabela Orłowska udziela się także w Polskim Stowarzyszeniu Medycznym na Litwie, gdzie pracuje w zespole komunikacji stowarzyszenia.

W tym roku główne zmagania miały miejsce w Pałacu Staszica w Warszawie. Laureaci finałowego etapu są uprawnieni do finansowanych studiów w Polsce na wybranych kierunkach. ■

Ministerstwo regionów: powstanie w 2026 r., „pozwole zmniejszyć biurokrację”

Honorata Adamowicz

Rząd zamierza utworzyć nowe ministerstwo regionów do połowy 2026 r. Jego zadaniem będzie zapewnienie rozwoju regionalnego, poprawa jakości życia i zwiększenie autonomii samorządów lokalnych.

— Główny cel ministerstwa regionów to przede wszystkim wzmocnienie samych regionów — tu mówimy o równoległym rozwoju całego kraju. To znaczy ministerstwo musiałoby zadbać o to, żeby rozwijało się nie tylko Wilno i miejscowości wokół niego, ale cały kraj. Nie możemy dopuścić do takiej sytuacji jak jest na Łotwie, gdzie ponad połowa całej ludności całego kraju znajduje się w stolicy. Powinny być też jak najmniejsze różnice w regionach pod względem dochodów i bezrobocia — powiedział w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” minister spraw wewnętrznych Władysław Kondratowicz.

SIEDZIBA W WILNIE, FUNKCJA REGIONALNA

Minister zaznaczył, że wcześniej rozważano możliwość działania ministerstwa regionów w innym mieście, ale ostatecznie postanowiono, że będzie w stolicy.

— W skład nowego resortu będą wchodzić obecni pracownicy różnych ministerstw. Dzięki takiemu ministerstwu będzie możliwe zmniejszenie biurokracji. Widzimy, że dzisiaj funkcje są porozrzucane po różnych ministerstwach i często, żeby załatwić jakąś sprawę samorząd powinien zwrócić się do kilku ministerstw. A tak będzie wszystko w jednym miejscu — podkreślił Kondratowicz.

Robert Duchniewicz, mer Samorządu Rejonu Wileńskiego, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedział, że nowo powołane ministerstwo mogłoby przejąć np. kwestie transportu publicznego, usługi zdrowotne, oświatę.

— Obecnie trwają dyskusje, jakie kompetencje muszą być przyznane

dla tego resortu. Zasadniczą funkcją byłaby polityka regionalna. Nieprawidłowa polityka regionalna i administrowanie spowodowało to, że powstaje pytanie: Czy do 2027 r. uda się zrealizować wszystkie projekty, na które były wyznaczone pieniądze z Unii Europejskiej. Dla przykładu: są regionalne drogi przechodzące przez teren samorządu, ale będące w gestii spółki Via Lietuva. Te drogi są w bardzo złym stanie. W tej sytuacji samorząd nic nie może zrobić, bo te drogi nie należą do niego, nie ma też finansowania na ich naprawę. Ten problem mógłby być rozstrzygany przez resort polityki regionalnej — mówi mer.

ZMIANY SĄ POTRZEBNE

Audrius Klišonis, prezydent towarzystwa samorządów litewskich, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedział, że obecna sytuacja nie jest dobra i zmiany są potrzebne.

— Decyzja została już podjęta. Z informacji płynących z ust premiera wynika, że ministerstwo zacznie działać od lipca przyszłego roku. Obecnie trwają ustalenia zakresu kompetencji nowego ministerstwa. Kluczowym pytaniem jest teraz to, czy to zadziała. Mamy in-

formacje z poprzedniego okresu, kiedy istniało Ministerstwo Reformy Zarządzania i Spraw Samorządowych, które działało dość długo, a gdy w 2000 r. podjęto decyzję o zlikwidowaniu i stworzeniu nowych samorządów takie jak na przykład Retów, Pagėgiai, Kuršėnai, Elektreny, Kalvaria, Kozłowa Ruda, to mamy informacje od tych merów, którzy pracowali w tamtym czasie, że takie ministerstwo faktycznie pomogło im stanąć na nogi, ponieważ wcześniej musieli robić wszystko od zera. Istnieją różnego rodzaju oceny, ale najważniejsze pytania dotyczą tego, jakie funkcje będzie miało to ministerstwo, co zostanie mu powierzone, jaka będzie jego waga w ogólnej strukturze rządu — podkreślił Audrius Klišonis.

Pomysł powołania ministerstwa regionów został zaproponowany przez prezydenta Gitanasa Nausėdę na Forum Regionalnym, które odbyło się w połowie września. Według sondażu spółki Vilmorus, przeprowadzonego we wrześniu ub. roku, 51,3 proc. mieszkańców Litwy uważało, że takie ministerstwo jest niepotrzebne. 21 procent respondentów sądziło, że taki resort jest konieczny. 27,7 proc. ankietowanych nie miało zdania na ten temat. ■

Ministerstwo musiałoby zadbać o to, żeby rozwijało się nie tylko Wilno i miejscowości wokół niego, ale cały kraj **Fot. Marian Paluszkievicz**

Desowietyzacja kraju: podjęto kolejny krok. Gniewna reakcja rosyjskiej propagandy

Justyna Giedrońc

W Wilnie trwa desowietyzacja przestrzeni publicznej. Kolejnym krokiem jest usuwanie rosyjskich napisów z pokryw studzienek kanalizacyjnych w Wilnie. Na stołecznych ulicach znajdują się setki pokryw z rosyjskimi napisami „Lit.SSR.”, czyli Litewska Socjalistyczna Republika Radziecka. Działania te wywołały gniewną reakcję rosyjskiej propagandy.

PRACE SZLIFIERSKIE

Na terenie miasta znajduje się 130 tys. studzienek. Profesjonalną obsługą kanalizacji deszczowych, w tym większości studzienek, zajmuje się spółka samorządowa Grinda. W wydanym oświadczeniu spółka informuje, że prace szlifierskie w celu usunięcia rosyjskich napisów z żelaznych pokryw przeprowadzono ostatnio w centralnej części miasta. Podkreśla się, że jest to kolejny krok w tworzeniu wizerunku miasta pielęgnującego wrażliwość na pamięć współczesną i historyczną.

DECYDUJĄ SAMORZĄDY

W 2023 r., wskutek zmian kryteriów oceny nieruchomości dóbr kultury, ochrony prawnej pozbawiono obiekty upamiętniające działalność nazistowskich Niemiec, armii ZSRR i innych struktur represjonujących ludność zamieszkującą Litwę. Po zmianach decyzja o usunięciu takich obiektów należy do samorządów.

— Chociaż tu i ówdzie zachowały się jeszcze obiekty z symboliką sowiecką, samorząd stara się, aby napisy były systematycznie zacierane a pomniki demontowane. O symbolice sowieckiej w przestrzeni

Na skutek rosyjskiej inwazji na Ukrainę władze Litwy wprowadziły szereg zmian prawnych umożliwiających usuwanie z przestrzeni publicznej sowieckich pomników i napisów, jako symboli represji i okupacji.

publicznej aktywnie informują mieszkańcy Wilna, samorząd prężnie współpracuje z Komisją ds. desowietyzacji działającej przy Litewskim Centrum Badań nad Ludobójstwem i Ruchem Oporu. Obecnie zajmujemy się m.in. usuwaniem rosyjskojęzycznych tablic pamiątkowych z budynków, niektóre zostaną zamienione tablicami litewskojęzycznymi. Ostatnio w centrum miasta zdemonstrowany został pomnik Petrasa Cvirki, zostanie też przemianowany skwer, na którym stał pomnik. Nowe nazwy nadano ulicom Liudasa Giry i Salomei Nėris. Wszystkie zdemonstrowane monumenty trafiają do Parku Grutas, gdzie można je obejrzeć. Powiedziałabym, że jesteśmy na końcowym etapie desowietyzacji przestrzeni publicznych Wilna — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Kamilė Gogelienė, radna samorządu stołecznego, przewodnicząca Komisji pamięci historycznej.

PUSTE POSTUMENTY

Niektóre miejsca, w których stały zdemonstrowane pomniki, świecą pustkami. Puste są postumenty na Zielonym Moście. Stały tu usunięte w 2015 r. sowieckie rzeźby przedstawiające żołnierzy, robotników, kołchoźników oraz studentów.

— Przez pewien czas zamontowane tu były instalacje świetlne, później donice z kwiatami. Obecnie samorząd nie rozważa kwestii pustych postumentów na Zielonym Moście — informuje urzędniczka samorządowa.

USTAWA O DESOWIETYZACJI

1 maja 2023 r. na Litwie weszła w życie Ustawa o zakazie propagowania reżimów totalitarnych, autorytarnych oraz ich ideologii, czyli ustawa o desowietyzacji.

13.>>

Decyzję o likwidacji poszczególnych obiektów podejmuje dyrektor generalny Litewskiego Centrum Badań nad Ludobójstwem i Ruchem Oporu lub władze samorządowe

12.>>

Celem tego aktu prawnego było m.in. stworzenie warunków do usunięcia z przestrzeni publicznej symboli totalitaryzmu i autorytaryzmu: pomników, tablic pamiątkowych itd. Zgodnie z ustawą swoją opinię w kwestii usunięcia poszczególnych obiektów wyraża Komisja ds. desowietyzacji.

— Komisja o niczym nie decyduje, możemy jedynie wyrazić swoją opinię na wniosek Litewskiego Centrum Badań nad Ludobójstwem i Ruchem Oporu lub władz samorządowych. Zajmujemy się oceną obiektów publicznych propagujących ideologię sowiecką czy nazistowską. Zgodnie z przyjętą w 2023 r. ustawą o desowietyzacji, tego rodzaju obiekty muszą być usunięte z przestrzeni publicznych. Gdy mówimy o obiektach, nie chodzi wyłącznie o pomniki i tablice pamiątkowe, ale także o nazwy ulic, miejsca pochówku, przedsięwzięcia, wydarzenia. Zgodnie z pkt. 3 ustawy, w przestrzeni publicznej nie powinno być obiektów nawiązujących do reżimów totalitarnych i autorytarnych. Decyzję o likwidacji poszczególnych obiektów podejmuje dyrektor generalny Litewskiego Centrum Badań nad Ludobójstwem i Ruchem Oporu lub władze samorządowe, które zgodnie z ustawą są do tego upoważnione. Często te instytucje zasięgają opinii Komisji. Pracujemy bardzo intensywnie: w ciągu niespełna dwóch lat rozpatrzyliśmy blisko 250 wniosków — wyjaśnia Vitas Karčiauskas, przewodniczący Komisji ds. desowietyzacji.

POMNIK LITEWSKIEJ POETKI

Ostatnio Komisja rozpatrywała wniosek w sprawie usunięcia pomnika Salomei Nėris w Wilnie.

— Uznaliśmy, że pomnik powinien być usunięty, ponieważ propaguje idee reżimów totalitarnych i autorytarnych, w tym przypadku reżimu sowieckiego. Taką też decyzję podjął dyrektor Litewskiego Centrum Badań nad Ludobójstwem i Ruchem Oporu. Jednak jego decyzję w sądzie zaskarżyli

■ W 2021 r. w Wilnie zdemontowano pomnik Petrasa Cvirki

potomkowie Salomei Nėris. Teraz czekamy na orzeczenie sądu w tej sprawie — kontynuuje rozmówca.

SAMORZĄDY ZASIĘGAJĄ OPINII

Zgodnie z ustawą samorządy same mogą decydować o zniesieniu pomników propagujących idee reżimów totalitarnych. Jednak urzędnicy samorządowi nie zawsze są pewni, czy podjęli słuszną decyzję.

— Przed dwoma laty jako pierwszy zwrócił się do nas Samorząd Rejonu Solecznickiego. Chodziło o symbolikę sowiecką na terenie rejonu, m.in. pomnik żołnierzy sowieckich. Uwzględniono wówczas naszą opinię i obiekty usunięto. Zwracają się do nas także inne samorządy. Obecnie rozpatrujemy wniosek Samorządu Rejonu Wileńskiego odnośnie miejsca pochówku żołnierzy sowieckich w Mickunach. Centralna stela jest ozdobiona czerwonymi gwiazdami. Stwierdziliśmy, że taka symbolika narusza ustawę i zasugerowaliśmy zniesienie pomnika. Z kolei uznaliśmy, że drewniane rzeźby, znajdujące się w miejscu pochówku żołnierzy sowieckich w Nowej Rzeszy, mogą tam pozostać. Dostrzegliśmy w nich elementy sztuki ludowej, rzeźby nie propagują ustroju sowieckiego — opowiada Vitas Karčiauskas.

Według danych Departamentu Dziedzictwa Kulturowego z 2023 r.,

na Litwie znajdowało się około 200 obiektów wzniesionych ku czci żołnierzy radzieckich i byłego systemu, w tym 160 miejsc pochówku żołnierzy radzieckich — połowa z nich posiada pomniki.

W konsekwencji nowych regulacji i dzięki woli politycznej napędzanej eskalacją rosyjskiej napaści na Ukrainę, usunięto pomniki żołnierzy radzieckich w wielu miastach Litwy.

W końcu 2022 r. przystąpiono do demontażu pomnika upamiętniającego żołnierzy radzieckich na Cmentarzu na Antokolu. Demontaż wywołał nie tylko protesty obywateli rosyjskiego pochodzenia, ale też międzynarodową dyskusję — na usunięcie monumentu zgody nie wyraził Komitet Praw Człowieka ONZ. Prace jednak przebiegły bez zakłóceń.

FAKTYCZNA DESOWIETYZACJA

Faktyczna desowietyzacja przestrzeni publicznych rozpoczęła się na Litwie o wiele wcześniej. Do przyjęcia ustawy o desowietyzacji usunięcie obiektów propagujących symbolikę sowiecką utrudniał fakt wpisania ich na listę dziedzictwa kulturowego. Mimo wszystko, w 1989 r., przemianowano główną ulicę Wilna, aleję Lenina w aleję Giedymina, zaś dwa lata później zniesiono pomnik wodza rewolucji na placu Łukiskim. ■

Fot. Marian Paluszkievicz

Cła amerykańskie: pomoc państwa nie powinna być rozdawana na prawo i lewo

Antoni Radczenko

Rząd zapowiedział, że udzieli pomocy finansowej spółkom, które mogą stracić na wprowadzonych przez Donalda Trumpa cłach.

Ekonomista Aleksandras Izgorodinas popiera pomysł, ale podkreśla, że pomoc ma być udzielana podmiotom o nieposzarganej opinii.

2 kwietnia Donald Trump podpisał rozporządzenie o cłach wzajemnych o stawce co najmniej 10 proc. na towary importowane z zagranicy. Sytuacja ma wyglądać następująco: cła w przypadku Unii Europejskiej mają wynosić 20 proc., Japonii — 24 proc., Indii — 26 proc., Korei Płd. — 25 proc., Chin — 34 proc.

„Dzień 2 kwietnia 2025 r. na zawsze zapisze się w pamięci jako dzień odrodzenia amerykańskiego przemysłu, dzień odzyskania przez Amerykę jej przeznaczenia i dzień, w którym zaczęliśmy ją ponownie wzbogacać” — oświadczył prezydent USA.

LITWA NIE STRACI

Przewodnicząca KE Ursula von der Leyen oświadczyła, że Europa odpowie na wprowadzone cła. Podkreśliła, że UE ma odpowiedni potencjał, aby „przetrawić tę burzę”. „Jesteśmy w tym razem. Będziemy w tym razem. Nasza jedność to nasza siła” — zapewniła szefowa Komisji Europejskiej.

Ekonomista banku „Citadele” Aleksandras Izgorodinas nadal uważa, że nowe cła nie wpłyną zasadniczo na sytuację gospodarczą Litwy.

— Naszym zdaniem, wpływ wprowadzonych cel będzie na poziomie 0,3 proc. PKB. To właśnie tyle trzeba odminusować od prognozy wzrostu PKB na rok bieżący. Więc bardzo realne jest, że wzrost wyniesie 2,6-2,7 proc. To oznacza, że nawet wtedy nasza gospodarka będzie daleko od recesji. Gospodarka pozostanie silna i trajektoria wzrostu nie zniknie. Naszym zdaniem wprowadzone cła wpłyną

2 kwietnia Donald Trump podpisał rozporządzenie o cłach wzajemnych
Fot. EPA-ELTA

na to, że spółki z Niemiec i Skandynawii będą starały się przenieść produkcję do krajów bałtyckich, aby koszty produkcji były tańsze. Bo w przypadku strefy euro negatywny wpływ będzie na poziomie 1 proc. PKB. Europejski Bank Centralny prognozował, że w 2025 r. wzrost miał wynosić 0,9 proc. PKB. Więc jeśli odejmiemy zakładany 1 proc., to strefa euro znajdzie się w stagnacji. Tym niemniej sądzimy, że wpływ na gospodarkę Litwy będzie znacznie mniejszy — powiedział „Kurierowi Wileńskiemu” Izgorodinas.

POMOC PAŃSTWA

Minister gospodarki i innowacji Lukas Savickas zapowiedział, że rząd ma powołać specjalny fundusz, który powinien udzielać pomocy finansowej dla spółek importujących towary do Stanów Zjednoczonych. „Odrabiamy pracę domową, jesteśmy przygotowani na dzisiejszą sytuację. Reagujemy na to, co wiemy i jakie decyzje są podejmowane” — oświadczył dla „Žinių radijas” minister.

Fundusz ma wynosić 20 mln euro. O pomoc będzie mogło ubiegać się ponad tysiąc spółek. „Musimy wyobrazić sobie sytuację, o jakiej mówimy. Generalnie do USA eksportuje około tysiąca spółek zarejestrowanych na Litwie, z których ok. 10 proc. spotka się z poważnymi konsekwencjami dla swego modelu biznesowego, ponieważ bardzo duża część ich eksportu dotyczy Stanów Zjednoczonych” — tłumaczył Savickas.

Z obliczeń resortu gospodarki i innowacji wynika, że wprowadzone cła mogą zmniejszyć PKB o 0,65 proc. Bezpośredni eksport Litwy do Stanów Zjednoczonych stanowi około 6,8 proc. całego eksportu. W roku poprzednim eksport do USA był na poziomie 1,6 mld euro.

W późniejszych wypowiedziach minister podkreślił, że Unia Europejska powinna nie tylko odpowiadać cłami, ale również prowadzić negocjacje z Waszyngtonem na temat obniżenia cel.

14.>>

„W rozmowach z Komisją Europejską zawsze podkreślamy to samo. Bardzo ważne jest zachowanie solidarności państw unijnych. Prowadzić negocjacje wspólnie, będąc ważnym blokiem państw. Co zresztą jest robione” — oświadczył LRT Savickas.

Jego zdaniem Ameryka jeszcze może zmienić swe nastawienie względem Europy, ale z drugiej strony UE powinna być przygotowana na najgorszy scenariusz.

POMOC, ALE NIE WSZYSTKIM

Litwa zamierza pomóc swym przedsiębiorcom w szukaniu nowych rynków. „Przejrzałem swój harmonogram. Jeszcze do początku lata jestem gotowy odbyć podróż z biznesowymi delegacjami do innych krajów: od Japonii po Izrael i Południową Koreę. Będziemy rozmawiali z biznesowymi stowarzyszeniami, czego potrzebują” — oświadczył minister.

Prezes Litewskiej Konfederacji Przedsiębiorców Andrius Romanovskis sądzi, że jeśli obecna władza wprowadzi obiecaną reformę podatkową, to wówczas biznes jeszcze bardziej odczuje amerykańskie cła.

— Chociaż naszym zdaniem wpływ na gospodarkę krajów bałtyckich, w tym na Litwę, będzie mniejszy niż średni w strefie euro,

to jednak trzeba pamiętać, że w konkretnych przypadkach negatywny wpływ może być znacznie większy niż uśredniony dla kraju. Dlatego jestem przekonany, że pomoc dla spółek jest potrzebna. Tylko pomoc ma być bardzo pragmatyczna i celowa. Spółka musi udowodnić, że wprowadzone cła mocno wpłyną na ich sytuację. Moim zdaniem jeszcze jeden czynnik musi być brany pod uwagę, jeśli chodzi o udzielenie pomocy państwowej. Aspirująca spółka powinna mieć niezsarganą reputację. Nie powinna mieć jakichś nieuzasadnionych długów. Nie powinna mieć żadnych problemów z płaceniem podatków. Jeśli spółka względem państwa wywiązuje się w pełni ze swych zobowiązań, wówczas na pewno ma prawo do pomocy finansowej. Bo w przeciwnej sytuacji powtórzy się scenariusz z pandemii, kiedy państwo rozdawało pieniądze na prawo i lewo. Nawet dla tych, którzy absolutnie nie ucierpieli od Covidu — wyjaśnił swoje stanowisko Aleksandras Izgorodinas.

Światowa Organizacja Handlu poinformowała, że wprowadzone przez Donalda Trumpa cła mogą zmniejszyć globalny handel towarami na poziomie 1 proc. ■

TVP
WILNO

Bardzo ważne jest zachowanie solidarności państw unijnych — twierdzi Lukas Savickas. Fot. Žygimantas Gedvila, ELTA

Kolejny przypadek kłusownictwa sieciowego

Dwóch mieszkańców rejonu ignalińskiego zostało zatrzymanych podczas nielegalnych połowów sieciowych na jeziorze Dżisna (lit. Dysnai). Funkcjonariusze Departamentu Ochrony Środowiska (ADD) szacują wyrządzone szkody na 4 660 euro. Zatrzymani mężczyźni złowili jedno lina, siedem szczupaków oraz 12 jesiotrów. Do połowu użyli siedmiu sieci statycznych, które wraz z łodzią oraz nielegalnie złowionymi rybami zostały skonfiskowane. Nie jest to pierwszy przypadek kłusownictwa w tym roku. Sprawcom grożą grzywny administracyjne w wysokości od 1 500 do 2 400 euro oraz obowiązek wypłaty odszkodowania za szkody wyrządzone środowisku.

„Bardzo ważne jest, aby stale monitorować działania kłusowników i upewnić się, że po każdej nowej próbie tracą oni swój nielegalny sprzęt połowowy, taki jak łodzie, sieci i inne narzędzia” — powiedziała Mantė Ramanauskienė, dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska.

Obecne działania kontrolne są częścią trwającej kampanii „Chrońmy szczupaka”, której celem jest ochrona szczupaków w okresie tarła. Akcja rozpoczęła się 1 lutego i potrwa do 30 kwietnia. Funkcjonariusze AAD prowadzą wzmożone kontrole, ze szczególnym uwzględnieniem godzin nocnych. W ubiegłym roku podczas tej samej kampanii wykryto 278 przypadków naruszeń przepisów dotyczących połowów, a od sprawców przejęto 395 narzędzi połowowych. Łączne szkody wyrządzone środowisku przekroczyły 41 tys. euro. Departament przypomina, że informacje o podejrzaniach kłusownictwa można zgłaszać pod numer alarmowy 112. Zgłoszenia — również w formie zdjęć i nagrań — można przysyłać na adres info@aad.am.lt. „Obecnie aktywnie sprawdzamy pojazdy osób podejrzanych o łamanie przepisów dotyczących połowów, zwłaszcza w ciemnych godzinach dnia i nocy, ze szczególnym naciskiem na ochronę szczupaków w okresie tarła” — dodała Ramanauskienė.

Opr. J.B. na podst. BNS, ADD, inf.wł.

Jak działa ubezpieczenie turystyczne i dlaczego warto o nie zadbać?

Honorata Adamowicz

Podczas rezerwacji wyjazdów wakacyjnych warto zadbać o odpowiednie ubezpieczenie turystyczne. O tym, dlaczego warto przed podróżą wykupić ubezpieczenie, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Saulius Abraškevičius, rzecznik prasowy spółki ubezpieczeniowej Lietuvos draudimas.

— Koszt ubezpieczenia podróży jest niewielki, zwłaszcza w porównaniu do ewentualnych strat, które musielibyśmy pokryć. Dlatego ubezpieczenie na czas podróży poza Litwę powinno być zawsze wykupione. Niektórzy stosują się do tej zasady, inni zapominają lub próbują zaoszczędzić. Jednak w wielu przypadkach zaoszczędzenie kilku lub kilkudziesięciu euro jest niewielkie w porównaniu z całkowitym kosztem wyjazdu. Doświadczenie pokazuje, że w przypadku nieoczekiwanego problemu zdrowotnego lub urazu za granicą, pojawiają się problemy finansowe, co jest jednym z głównych powodów, dla których warto wykupić ubezpieczenie podróżne — powiedział Saulius Abraškevičius.

Jako przykład podaje stale pojawiające się w przestrzeni publicznej prośby o zebranie funduszy dla naszych obywateli, którzy ulegli katastrofie za granicą, są leczeni w szpitalu i nie mają pieniędzy na pokrycie kosztów leczenia lub repatriacji do kraju. Gdyby mieli ubezpieczenie, nie byłoby w takiej sytuacji, ponieważ firma ubezpieczeniowa pokryłaby koszty zgodnie z warunkami umowy.

WAŻNE ASPEKTY W UMOWIE

— Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia ważne jest, aby określić wszystkie kraje, w których lub przez które zamierzasz podróżować. Ważne jest również, aby uczciwie określić charakter podróży (turystyczny, biznesowy, sportowy itp.), ponieważ decyduje to o tym, które wydarzenia są objęte ubezpieczeniem, a które nie. Przed podróżą ważne jest, aby sprawdzić kraje, do których będziesz podróżować lub przez które

będziesz podróżować — np. czy MSZ zaleca podróżowanie do nich? Zależy to od tego, czy dany kraj będzie objęty ubezpieczeniem — zaznacza rozmówca.

Ubezpieczenie turystyczne opiera się na ubezpieczeniu kosztów leczenia i powrotu do kraju, które zapewnia opiekę medyczną w nagłych wypadkach podczas pobytu za granicą, ale ubezpieczenie podróżne jest znacznie szerszym produktem. Obejmuje ubezpieczenie bagażu, ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, ubezpieczenie osobiste (wypadki) i ubezpieczenie na wypadek podróży. Jak mówi, częstym błędem popełnianym przez klientów jest wybór węższego zakresu ubezpieczenia, np. tylko kosztów leczenia, bez uwzględnienia charakteru podróży. Jeśli podróżujesz z bagażem rejestrowanym, powinieneś dodać ubezpieczenie bagażu do swojej ochrony ubezpieczeniowej. Jeśli podróżujesz z przesiadkami lub z większą liczbą członków rodziny, powinieneś wybrać ubezpieczenie na wypadek podróży, które zapewnia zwrot kosztów w przypadku odwołania i opóźnienia lotu za granicą, a w przypadku choroby członka rodziny, która uniemożliwia odbycie podróży, pokrywa również większość kosztów poniesionych na bilety, hotele itp.

Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej jest przydatne podczas podróży z dziećmi, ponieważ obejmuje szkody wyrządzone w mieniu osób trzecich, np. w przypadku krótkoterminowego wynajmu na booking.com.

UBEZPIECZENIE OD STRAT

— Często nie da się z góry przewidzieć wypłaty ubezpieczenia, tak samo jak nie da się przewidzieć, co może wydarzyć się podczas podróży. W każdym przypadku kwoty ubezpieczenia są możliwe do przewidzenia, więc dobrym pomysłem jest zapoznanie się z regulaminem, przeczytanie warunków ubezpieczenia lub przedyskutowanie swoich obaw z przedstawicielem firmy ubezpieczeniowej przed wykupieniem ubezpieczenia. W ten sposób otrzymasz najlepsze możliwe ubezpieczenie. Ubezpieczenie podróżne jest jednak zasadniczo ubezpieczeniem od strat, więc wypłata zależy od rzeczywistych kosztów poniesionych przez klienta. Jednak to nie wypłata powinna być ubezpieczona, ale spokój ducha bezstresowej i bezpiecznej podróży. Dzięki ubezpieczeniu mamy bowiem pewność, że w razie nieoczekiwanego zdarzenia otrzymamy zwrot poniesionych strat — podkreślił Saulius Abraškevičius. ■

Ubezpieczenie na czas podróży poza Litwę powinno być zawsze wykupione
Fot. Marian Paluszkiewicz

Wyjść poza codzienność: Dzień Teatru w Gimnazjum im. St. Moniuszki w Kowalczukach

26 marca w naszym gimnazjum mieliśmy wyjątkową okazję, by świętować moc teatru — miejsca, gdzie spotykają się wyobraźnia, emocje i sztuka. To dzień, w którym pokazujemy, jak wielką rolę odgrywają w naszym życiu kreatywność, wyrażanie siebie oraz współpraca.

Teatr to nie tylko scena i aktorzy. To przestrzeń, w której możemy wyjść poza codzienność, spojrzeć na świat z innej perspektywy i poczuć, że nasze emocje i pomysły mają wartość. Każdy występ, każda rola, każdy gest to forma komunikacji, która nie potrzebuje słów, by dotrzeć do serca i umysłu.

Podczas uroczystości obejrzelśmy niesamowite występy przygotowane przez naszych uczniów. Włożyli w nie wiele pracy, pasji i serca, a dzięki temu mogli podzielić się swoją twórczością z widownią.

Inicjatorką i koordynatorką wydarzenia była Grażyna Czereszniowaja.

Uroczystość rozpoczął występ klasy piątej. Członkowie szkolnego teatrzyku Acting and Dance Music Theatre zaprezentowali bajkę „Snow White” w języku angielskim. Przedstawienie przygotowała nauczycielka Grażyna Czereszniowaja.

Po występie klasy piątej na scenę wyszły klasy początkowe. Klasa

Uczniowie włożyli w występy wiele pracy, pasji i serca, a dzięki temu mogli podzielić się swoją twórczością z widownią

pierwsza przedstawiła „Zabawę piratów”, klasa druga zaprezentowała „Igraszki elfów”, klasa trzecia wystąpiła z utworami „Szóstka — oszustka” Jana Brzechwy oraz „Ptasie radio” Juliana Tuwima, a klasa czwarta zarecytowała wiersze „W pogoni za kwadratem” Marii Terlikowskiej oraz „Lis i kozioł” Adama Mickiewicza. Uczniów do występu przygotowała Elwira Ajauskaitė.

Na zakończenie święta klasy szóste i siódme zaprezentowały bajkę „Legenda o warszawskim BazyliŹsku”

przygotowaną pod opieką nauczycielki Andżeli Aidukienė.

Mamy nadzieję, że przedstawienia dostarczyły wielu radości i wzruszeń.

Na zakończenie imprezy pani dyrektor Katarzyna Macuk serdecznie podziękowała wszystkim uczniom za ich zaangażowanie, nauczycielom za wsparcie oraz widowni za obecność i ciepłe przyjęcie.

Grażyna Czereszniowaja,
nauczyciel metodyk
języka angielskiego
Fot. archiwum szkolne

Podczas uroczystości obejrzelśmy niesamowite występy przygotowane przez naszych uczniów

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku

Relacja z wizyty w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku — mieście związanym z wybitnymi Polakami pierwszego okresu budowania Polski niepodległej.

O MIEŚCIE

Sulejówek położony jest w odległości 18 km na wschód od centrum Warszawy i liczy obecnie ok. 19 tys. mieszkańców. Miasto posiada dwie stacje kolei podmiejskiej i liczne połączenia autobusowe. Sulejówek to „zielone miasto”. Około 30 proc. jego powierzchni zajmują lasy i parki. Dlatego, w roku 1992, uznane zostało obszarem chronionego krajobrazu.

Sulejówek to ważne miasto dla historii Polski. Głównym atutem Sulejówka jest wyjątkowa historia związana z wybitnymi Polakami pierwszego okresu budowania Polski niepodległej, twórców odrodzonego w 1918 r. państwa polskiego — m.in. marszałkiem Józefem Piłsudskim.

Muzeum ulokowane jest w leśnym parku o powierzchni 4 ha. Trzy zabytkowe budynki i jeden nowy, tworzą kompleks muzealny, którego serce bije w dworku Milusin a źródło wiedzy znajduje się na wystawie stałej w nowym budynku.

PAMIĘĆ O DZIEDZICTWIE MARSZAŁKA

„Idea Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku jest przedstawienie postaci Józefa Piłsudskiego na szerokim tle historycznym, kulturowym i społecznym oraz przekazanie i upowszechnianie reprezentowanych przez niego wartości, idei walki o niepodległość i pracy nad budową państwa. Cel statutowy Muzeum powinien być osiągnięty przez kontakt i dialog z odbiorcami, z uszanowaniem ich różnorodnej osobowości, a czasem odrębnego punktu widzenia...” — pisała córka marszałka Jadwiga Piłsudska-Jaraczewska (urodzona w roku 1920, jako druga i ostatnia córka 52-letniego wówczas Józefa Klemensa Piłsudskiego i 37-letniej Aleksandry Szczerbińskiej, porucznik-pilot Wojska Polskiego, magister inżynier architektury).

„Muzeum przybliża, przywraca i propaguje pamięć o życiu, doko-

■ Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku

nianach i dziedzictwie Marszałka poprzez działalność naukową, wystawienniczą, wydawniczą oraz programy edukacyjne i społeczne. Jest przestrzenią, w której historia i tradycja inspirują do dyskusji na tematy ważne i aktualne dla Polaków. Muzeum gromadzi zabytki i przedmioty związane z Józefem Piłsudskim, a także z epoką, w której żył i działał. Zbiory obejmują okres od powstania styczniowego do końca życia Piłsudskiego, a także świadectwa pamięci o Marszałku, aż po dzień dzisiejszy” — czytamy w przewodniku.

WILEŃSZCZYZNA I JAPONIA

Po powstaniu styczniowym spadły na Wileńszczyznę surowe represje. Uczestnicy zrywu byli zsyłani na Sybir, wtrącani do więzień lub kierowani do przymusowych prac. Przeprowadzano konfiskatę wielu majątków szlacheckich, zabraniając jednocześnie Polakom nabywania ziemi. Kasacie uległa większość klasztorów katolickich. Masowo likwidowano również polskie instytucje, a Polaków usuwano z administracji, sądownictwa i oświaty.

19.>>

■ Sulejówko. Pomnik marszałka z córkami Wandą i Jadwigą

18.>>

Jedynym urzędowym językiem stał się rosyjski. Jednym z uczestników tego powstania był ojciec marszałka Piłsudskiego — Józef Wincenty. Natomiast matka, Maria z Billewiczów, pochodziła ze znanego rodu szlacheckiego, pieczętującego się herbem Mogiła.

Marszałek, wzorem ojca, dużo podróżował. Znalazł się m.in. w Japonii z tajną misją o kryptonimie „Wieczór”, by zaprezentować przedstawicielom rządu Japonii propozycję współpracy wojskowo-wywiadowczej. Podczas podróży na Daleki Wschód, najdłuższy w jego życiu, widział zachodzące na świecie zmiany cywilizacyjne. Korzystając z nowych środków transportu, poznał zdobycze rewolucji przemysłowo-technicznej i transatlantykami przemierzył dwa oceany. Odwiedził wówczas nowoczesne miasta i modernizującą się Japonię. Piłsudski przedstawił japońskim władzom propozycje PPS, które zostały niestety odrzucone. Jednak dalsze rozmowy z przedstawicielami Sztabu Generalnego i Ministerstwa Spraw Zagranicznych doprowadziły do przyznania PPS funduszy oraz do nawiązania ograniczonej współpracy wywiadowczej...

Buława marszałkowska wręczona J. Piłsudskiemu 14 listopada 1920 r. po zwycięstwie nad bolszewicką Rosją

DWOREK MILUSIN

Centralny punkt Muzeum w Sulejówku stanowi dworek Milusin, który był pierwszym domem Józefa Piłsudskiego od czasów dzieciństwa spędzonego w żułowskim dworze. Dworek był darem komitetu Żołnierza Polskiego i został zbudowany za pieniądze z dobrowolnych składek wnoszonych przez dawnych towarzyszy broni marszałka na działkach zakupionych w roku 1921 przez jego przyszłą żonę Aleksandrę Szczerbińską.

Dworek ten jest kluczem do zaprezentowania szerokiego tła biograficzno-historycznego wystawy stałej w nowoczesnym budynku Muzeum, a narracje prowadzone w obu tych miejscach mają się dopełniać.

Tak więc wystawa stała „Dla Rzeczypospolitej. Józef Piłsudski 1867-1935”, znajdująca się w nowym budynku, to chronologiczna opowieść

o Józefie Piłsudskim i epoce, w której żył. Składa się z pięciu galerii poświęconych kolejnym okresom życia i działalności: Ziuk, Wiktor, Komendant, Naczelnik, Marszałek. Szósta galeria, Symbol, prezentuje szeroko rozumiane i wieloaspektowe dziedzictwo Józefa Piłsudskiego.

Ekspozycja ma powierzchnię 2,1 tys. m kw. i znajduje się w podziemnej hali. Zbudowana została na dwóch poziomach połączonych przestrzenią centralną. Ścieżka zwiedzania zaczyna się na poziomie -3 i kończy na poziomie -2.

Centralną część wystawy oddzielono unikatowymi na skalę światową wielkoformatowymi ekranami. Na wystawie pierwszoplanową rolę odgrywają eksponaty, których przekaz uzupełniają infografiki, reprodukcje, cytaty, światło, dźwięk oraz prezentacje multimedialne.

Leszek Wątróbski

Fot. autor

■ Muzeum w Sulejówku. Jedna z sal wystawowych

Podatek od mieszkań nabiera kształtu. Rodzi też nowe wątpliwości

Założenie nowego podatku od nieruchomości jest takie: im droższe masz mieszkanie, tym na wyższy podatek cię stać. Rozważa się jednak wielkie ulgi dla pierwszego mieszkania, a także dla osób w trudnej sytuacji.

Premier twierdzi, że przeciętni mieszkańcy podatku nie odczują, jednak realny zakres jest jeszcze nieklarowny.

PROGRESYWNA SKALA PODATKOWA: KTO ZAPŁACI NAJWIĘCEJ?

Zgodnie z propozycją rady koalicyjnej, podatek od nieruchomości będzie miał charakter progresywny i obejmie stawki od 0,1 proc. do 2 proc. w zależności od wartości posiadłości. Kluczowym elementem reformy ma być próg 50 tys. euro — nieruchomości o wartości poniżej tej kwoty nie będą w praktyce opodatkowane.

„Ci, których nieruchomości mają wartość do 50 tys. euro, również praktycznie nie zapłacą podatku od nieruchomości” — powiedział Paluckas dziennikarzom we czwartek 3 kwietnia.

Zgodnie z planami, stawka 0,1 proc. ma obowiązywać dla mieszkań o wartości od 200 tys. do 400 tys. euro, 0,2 proc. dla przedziału 400-600 tys. euro, 1 proc. dla mieszkań wycenionych na 600-800 tys. euro, a maksymalna stawka 2 proc. obejmie nieruchomości powyżej 800 tys. euro. Ma to być stawka progresywna — w myśl zasady, że masz znacznie droższe mieszkanie, więc stać cię też na większy podatek.

Dodatkowo, na pierwsze mieszkanie, dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej, które formalnie wynajmują swoje miejsce zamieszkania, przewidziano 50-procentowe obniżenie stawki.

Rozważa się także ustalenie najniższej granicy, poniżej której mieszkańcy w ogóle nie płaciliby podatku. Są także pomysły, aby na pierwsze mieszkanie ulga podatkowa była większa niż 50 proc.

Premier Paluckas twierdzi, że podatek nie dotknie przeciętnego mieszkańca

Fot. Laima Penek, LRV

PRZEWIDZIANO ULGI

Premier uzasadnia potrzebę zmian spodziewanym przeszacowaniem wartości nieruchomości przez Centrum Rejestrów.

„Jeśli dziś nic nie zrobimy, przeciętna rodzina z kredytem, która kupiła domek na przedmieściach Wilna lub Kowna i zapłaciła do 200 tys. euro w terminie, po przeszacowaniu wartości mieszkań przez Centrum Rejestrów (BNS) płaciłaby już prawie 1 tys. euro rocznie podatku od nieruchomości” — powiedział premier.

Zmiana ma zatem chronić gospodarstwa domowe przed nagłym wzrostem zobowiązań podatkowych, a sam podatek ma mieć charakter bardziej sprawiedliwy. „Ci, którzy zarabiają do 6,7 tys. euro (na papierze — BNS) nie odczują żadnych zmian. Ci, którzy są samozatrudnieni i zarabiają do 3,5 tys. euro miesięcznie, również nie zobaczą żadnych zmian” — zapewnił Paluckas.

PREZYDENT POPIERA STAWKI

Zadowolenie z kierunku reform wyraził także prezydent Gitanas Nausėda. „Jeśli chodzi o sam podatek, najważniejsze jest to, że ludzie, którzy posiadają małe nieruchomości, głównie nieruchomości mieszkalne, powinni płacić znacznie mniej niż ci, którzy posiadają wiele luksusowych nieruchomości. Sama zasada zróżnicowania stawek podatkowych jest słuszną, pozwala zapewnić tę zasadę opodatkowania” — jeszcze w końcu marca mówił Nausėda dziennikarzom.

Zgodnie z jego stanowiskiem, wpływy z podatku powinny trafiać nie tylko do budżetu centralnego, ale także wspierać rozwój lokalnych struktur.

„Zwykle dochody z takich podatków są przeznaczane dla samorządów, więc zasada, że część dochodów trafi do samorządów, prawdopodobnie tylko wzmocni samorządy od wewnątrz, innymi słowy, zapewni pewną podstawę finansową” — dodał prezydent.

Opr. J.B. na podst. BNS, inf.wł.

Niemiecka „brygada litewska” oficjalnie włączona do służby

Po raz pierwszy w historii niemiecka armia rozmieściła brygadę pancerną poza granicami kraju. 45. Brygada Bundeswehry, zwana potocznie po niemiecku „Litauenbrigade” (pol. brygada litewska) we wtorek 1 kwietnia osiągnęła status operacyjny na Litwie i została oficjalnie włączona do służby. Na ich znaku widnieje baszta Giedymina obok Iwa.

OFICJALNIE W SŁUŻBIE

45. Brygada pancerna Bundeswehry została oficjalnie włączona do służby na Litwie. Obecnie w rejonie Wilna stacjonuje około 150 niemieckich żołnierzy, a do końca roku liczba ta ma wzrosnąć do około 500. Docelowo brygada ma osiągnąć pełną gotowość bojową do 2027 r., licząc łącznie 4 800 żołnierzy i 200 pracowników cywilnych.

„Mamy jasną misję. Musimy zapewnić ochronę, wolność i bezpieczeństwo naszym litewskim sojusznikom tutaj, na wschodniej flance NATO” — oświadczył generał Christoph Huber, dowódca 45. Brygady.

Zgodnie z podpisanym 18 grudnia 2023 r. w Wilnie wspólnym planem działania, rozmieszczenie brygady przebiega w trzech fazach: począwszy od 2024 r., poprzez główną relokację w latach 2025-2026, aż po pełne rozmieszczenie do końca 2027 r.

WCIAŻ POTRZEBNA INFRASTRUKTURA

Na potrzeby jednostki tymczasowo udostępniono infrastrukturę Litewskich Sił Zbrojnych w Niemenčinie i Rokanciszkach, w których znajdują się jednostki łączności, dowództwa, zaopatrzenia, medyczne i logistyczne. Docelowo główną bazą brygady ma być nowy kompleks koszarowy z poligonem wojskowym w Rudnikach i Rukli.

„Rozmieszczenie niemieckiej brygady na Litwie jest jednym z kluczowych priorytetów naszego rządu, odzwierciedlającym wielką odpowiedzialność zarówno wobec naszych oby-

wateli, jak i sojuszników. W przeszłości Litwini i Niemcy osiągnęli wspólnie wiele znaczących celów, a ta współpraca będzie kolejnym dowodem na to, że nasze partnerstwo doprowadziło do wielkich osiągnięć” — powiedziała podczas wydarzenia wiceminister ochrony kraju Orijana Mašalė.

„Dokładamy wszelkich starań, aby zapewnić nie tylko niezbędną infrastrukturę wojskową, ale także dobrobyt niemieckich żołnierzy i ich rodzin, inwestując w jakość edukacji, opieki zdrowotnej i warunków służby. To strategiczna współpraca między Litwą a Niemcami, oparta na wzajemnym zaangażowaniu i szacunku” — zapewniła Mašalė.

WYDARZENIE BEZ PRECEDENSU

Utworzenie brygady poza terytorium Niemiec jest wydarzeniem bez precedensu w historii Bundeswehry. Jak zauważył portal stacji BR24, „Bundeswehra po raz pierwszy w swojej historii buduje brygadę bojową za granicą”.

Stała obecność niemieckich sił na Litwie jest odpowiedzią na pogarszającą się sytuację bezpieczeństwa w Europie i ma stanowić element odstraszania w kontekście agresywnej polityki Rosji.

PROPOZYCJA POCIĄGNIĘCIA TORÓW

Jednak miasteczko w Rudnikach dopiero powstaje. Pod koniec marca Ministerstwo Łączności zaproponowało budowę nowego toru kolejowego o długości ok. 8,6 km o rozstawie torów 1 520 milimetrów na odcinku między Jaszunami i Stasiłami w rejonie solecznickim.

„Niemiecki plan działania brygady przewiduje rozmieszczenie większości brygady na Litwie w latach 2025-2026 i osiągnięcie pełnej zdolności operacyjnej do końca 2027 r. W związku z tym, aby osiągnąć pełną zdolność operacyjną, konieczne jest jak najszybsze wyposażenie infrastruktury określonej zgodnie z niemieckimi wymogami (...)” — czytamy w zarządzeniu ministerstwa.

Miasteczko wojskowe Bundeswehry przy Rudnikach zostanie zbudowane około półtora kilometra od osady Rudnik, z docelową datą ukończenia do 2027 r. Oczekuje się, że Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) wniesie wkład finansowy w budowę obozu.

Opr. J.B. na podst. KAM, BNS, PAP, inf.wł.

■ Herb „litewskiej brygady” to baszta Giedymina obok Iwa Fot. Wojsko Litewskie

Tenisistki stołowe z Mickun najlepsze w kraju!

W Kielmach (lit. Kelmė) odbyły się finałowe zawody w tenisie stołowym w ramach Igrzysk Szkolnych na Litwie. W finale spotkało się po sześć najsilniejszych drużyn chłopców i dziewcząt, w tym z Gimnazjum w Mickunach.

Droga do finału była długa. Wiodła przez trzyetapową rywalizację w eliminacjach rejonowych, strefowych i międzystrefowych. Do finału trafiły najsilniejsze drużyny z sześciu szkół na Litwie, w tym z Gimnazjum w Mickunach w rejonie wileńskim.

Gimnazjum w Mickunach reprezentowali: Kaja Tworogał (klasa 5), Karina Milto (klasa 5), Ewa Chalkovskytė (klasa 5), Gabriela Gulbicka (klasa 5), Dominykas Grybauskas (klasa 5), Karol Urbanowicz (klasa 7), Edwin Dogiało (klasa 7).

Dziewczęta z Mickun wygrały wszystkie mecze i po raz pierwszy zostały mistrzyniami. Drużyna dziewcząt pokonała tenisistki stołowe z Nowych Okmian (Gimnazjum „Ramučių”) wynikiem 3:0, z Poniewieża (Gimnazjum im. J. Balčikonisa) 3:0, z rejonu kowieńskiego (Gimnazjum „Lukšos” z Godle-

Dziewczęta z Mickun wygrały wszystkie mecze i po raz pierwszy zostały mistrzyniami **Fot. archiwum szkolne**

wa) 3:1, z Szawel (Progimnazjum „Juvantos”) 3:1 i z Solecznik (Gimnazjum im. Tysiąclecia Litwy) 3:0.

Drużyna chłopców z Mickun zwyciężyła dwa razy, przegrała trzy razy i zajęła 4. miejsce. Tenisiści stołowi z Mickun wielokrotnie zwyciężali w turniejach wśród szkół wiejskich, ale

po raz pierwszy zwyciężyli wśród szkół miejskich. Warto zaznaczyć, że wszystkie dziewczęta uczęszczają do klasy piątej i rywalizowały z dziewczętami starszymi o 5-6 lat.

Markas Vaitonis, st. nauczyciel wychowania fizycznego w Gimnazjum w Mickunach

Warsztaty robienia lalek ze skarpet w Rudominie

28 marca, z okazji minionego Międzynarodowego Dnia Teatru, mali mieszkańcy Rudominy oraz ich rodzice mieli okazję bliżej poznać magiczny świat teatru lalek. Centrum Kultury w Rudominie zaprosiło wszystkich chętnych do wzięcia udziału w warsztatach tworzenia głównych aktorów tego teatru, czyli lalek.

Podczas warsztatów uczestnicy poznali różnice między lalką teatralną a zwykłą lalką, którą można kupić w sklepie. Zapoznali się także z różnymi rodzajami lalek teatralnych oraz materiałami, z których są one wykonywane.

Każdy uczestnik mógł własnoręcznie wykonać kukiełkę do domowego teatryku. Przy okazji dowiedział się, że w pracy nad lalką można wykorzystać różne podręczne materiały — skrawki tkanin, guziki, wstążki, a nawet... skarpetki. Podczas warsztatów twórczych w Rudominie skarpety zamieniły się w zabawnych przyjaciół i piękne lalki.

Wszyscy z ogromnym entuzjazmem podjęli się tego zadania.

Niezależnie od tego, czy ktoś miał doświadczenie w lalkarstwie czy po prostu szukał nowego hobby, tworzenie skarpetkowych kukiełek dostarczyło mnóstwo twórczej radości. Była to fascynująca przygoda ze sztuką.

Na zakończenie zajęć dzieci, zmieniając głosy — to śpiewając głośniej, to

ciszej — przekonały się na własnej skórze, jak trudny jest zawód aktora.

Warsztaty przybliżyły uczestnikom teatr lalek i zachęciły do zabawy w teatryk lalkowy w domu.

Organizatorem warsztatów było Centrum Kultury w Rudominie.

Inf. i fot.: Centrum Kultury w Rudominie, opr. red.

Wszyscy z ogromnym entuzjazmem podjęli się zadania

Konferencja „Teatr jako alternatywa” w Centrum Kultury w Rudominie

„Teatr jest najważniejszą rzeczą na świecie, gdyż tam pokazuje się ludziom, jakimi mogliby być, jakimi pragnęliby być, choć nie mają na to odwagi i jakimi są” — Tove Jansson.

27 marca obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Teatru, ustanowiony w 1961 r. na pamiątkę otwarcia Teatru Narodów w Paryżu. Z tej okazji Centrum Kultury w Rudominie 28 marca zaprosiło na konferencję „Teatr jako alternatywa”.

ISTOTNE PYTANIA

Podczas konferencji próbowano odpowiedzieć na pytania o rolę teatru we współczesnym świecie. Próbowano znaleźć odpowiedzi m.in. na takie pytania jak: Czy teatr może dziś być przeciwagą dla kultury i rozrywki masowej? Czy teatr może być wsparciem psychologicznym, rodzajem terapii i dlaczego? Jakie alternatywy, biorąc pod uwagę nasz wielonarodowy kontekst, można włączyć do wileńskich programów teatralnych?

Na te pytania starali się odpowiedzieć zasłużeni dla teatru goście: Walenty Królikowski — znany litewski aktor, związany z Wileńskim Starym Teatrem, Jolanta Dapkunaitė — litewska aktorka teatralna, filmowa i telewizyjna, Justyna Stankiewicz — wokalistka, autorka piosenek, aktorka z Wilna oraz Edward Kejzik — kierownik Polskiego Teatru „Studio” w Wilnie, który pełnił rolę moderatora tego spotkania. Uczestnicy spotkania podzielili się również osobistym doświadczeniem związanym z ich pracą w teatrze, o znaczącej ich roli, w którą się wcielili.

WARTOŚCIOWA DYSKUSJA

W konferencji wzięli udział mieszkańcy Rudominy, uczniowie oraz nauczyciele Gimnazjum „Rytas” w Rudominie oraz Gimnazjum im. Ferdynanda Ruszczyca w Rudominie.

Uczestnicy konferencji „Teatr jako alternatywa”

Organizatorzy serdecznie dziękują uczestnikom konferencji i gościom za niezwykle wartościową i pouczającą dyskusję na temat teatru.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru Wioleta Cereszka, dyrektorka Centrum Kultury w Rudominie, wszystkim aktorom, twórcom teatral-

nym i pracownikom teatru życzyła niezapomnianych dokonań artystycznych. Niech teatr nadal porusza serca, otwiera umysły i dostarcza niezapomnianych emocji!

Organizatorem konferencji było Centrum Kultury w Rudominie.

Inf. i fot.: Centrum Kultury w Rudominie, opr. red.

Podczas konferencji próbowano odpowiedzieć na pytania o rolę teatru we współczesnym świecie

**„Wiosną, moi mili, wiosną
Wszyscy chłopcy prędej rosną,
A dziewczynki zaś ładnieją,
Częście się do chłopców śmieją...”**

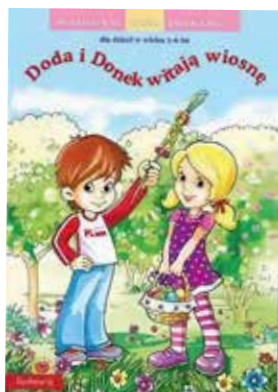

Zagadka

Tam, w lesie cienistym, zakwita niebiesko.
Na łące na pewno czułyby się kiepsko.
A gdy zakwita w marcu, już wiecie,
że nieodwołalnie jest wiosna
na świecie.

Książka to dobry i wierny przyjaciel

Doda i Donek witają wiosnę
autorstwa Tomasza Michałowskiego

To interaktywna książka edukacyjna, w której młody czytelnik towarzyszy sympatycznemu rodzeństwu w poznawaniu sekretów wiosny. Na 24 kolorowych stronach znajdują się:

- zabawne historyjki z życia Dody i Donka,
- wiadomości o wiosnie (ptaki wiosną, wiosenne kwiaty, zwierzęta na wiosnę, wiosna w ogrodzie, polskie tradycje wielkanocne),
- gry i zabawy (znajdowanie szczegółów różniących obrazki, kolorowanki według klucza, krzyżówki, labirynty, zabawy logiczne).

Wokół zbliżających się świąt

Na świątecznym stole, oprócz wszelkich innych smakołyków, o których wspominałam w poprzednich numerach naszej gazetki, z całą pewnością znajdują się:

SER – jest to pozytywny symbol zależności między człowiekiem a siłami przyrody. Jako że pochodzi od krów, owiec i kóz, ma zapewnić rozwój stada zwierząt domowych.

CHRZAN – obraz ludzkiej siły i krzepy fizycznej. Wierzono, że wspomagał skuteczność innych święconych pokarmów. Dzisiaj

możemy z pewnością stwierdzić, że skutecznie wspomaga smakowość świątecznych potraw mięsnych.

CIASTO – do święconki ciasto zostało włączone jako ostatnie. Symbolizowało umiejętność i doskonałość. Najczęściej była to wielkanocna baba. Należało pamiętać, że nie mógł być to produkt kupiony, tylko wyłącznie własnoręcznie upieczony. Osoba, która wkładała ciasto do pieca, przez cały czas pieczenia nie mogła usiąść, bo ciasto mogłoby opaść i wyszedłby zakalec.

A to ciekawe! **BLADA HERBATA**

Wielu z Was z pewnością lubi herbatę. Pijemy ją rano, przed pójściem do szkoły lub przedszkola, po powrocie do domu, czasami wieczorem przed zaśnięciem. Czy herbata może być kameleonem? Chyba nie bardzo, ale można doszukać się pewnego podobieństwa. Nie do wiary!? A jednak! Co wspólnego może mieć herbata i kameleon? Otóż umiejętność zmiany koloru!

Poproście mamę, a starsi z Was mogą zrobić to sami, żeby zaparzyła w szklance mocną herbatę (nie pijcie mocnej herbaty na co dzień, gdyż wypłukuje ona wodę z organizmu, która jest nam bardzo potrzebna). Następnie wyciśnijcie sok z połowy cytryny, a nawet wystarczy 10-15 kropli i dodajcie go do herbaty.

Zobaczcie, jak zmienia się kolor napoju! Herbata staje się jakby wyblakła, traci swój intensywny brązowy kolor i zamienia się w ciepły, żółtobrązowy.

Dlaczego tak się dzieje? Otóż cytryna działa jak środek wybielający. Kiedy dodacie jej sok do herbaty, następuje reakcja chemiczna, w której wyniku herbata traci swój kolor i staje się blada.

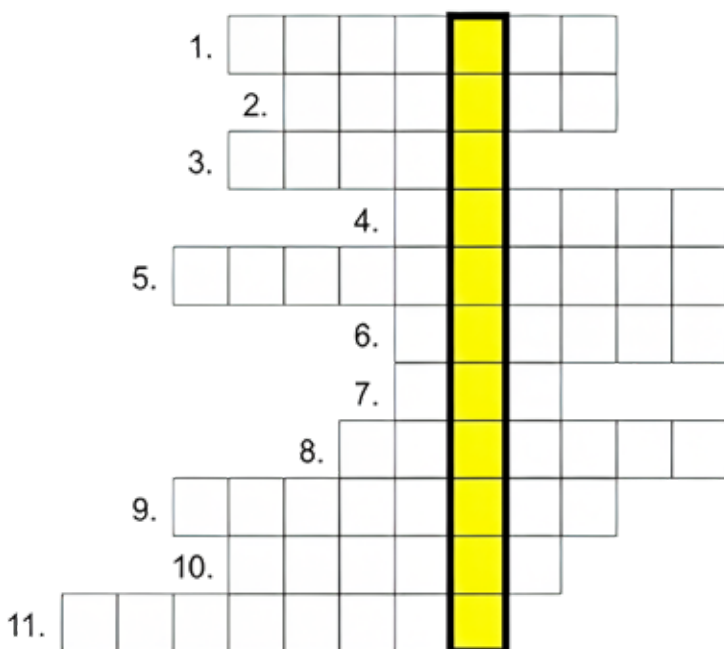

WYNALAZKI Z CODZIENNEGO ŻYCIA

Wynajdywanie polega na tworzeniu czegoś nowego, czegoś, co nie istniało przedtem. Może to być jakiś przedmiot codziennego użytku, narzędzie czy urządzenie. Właśnie dzięki dokonywaniu wynalazków życie ludzkości uległo w ciągu dziejów tak ogromnym przemianom i możliwy jest rozwój techniki i postęp ludzkości.

WIOSENNA KRZYŻÓWKA

1. Kwiat z Holandii.	7. Gwiżdżący czarny ptak lub wyspa grecka.
2. Wraca z ciepłych krajów po zimie.	8. Wielkanocne kolorowe jajka.
3. Kotki na wierzbie.	9. Topimy ją 21 marca.
4. Fioletowy zwiastun wiosny.	10. Pierwszy wiosenny miesiąc.
5. Budzi się z zimowego snu.	11. Żółty motylek.
6. Wyrastają z pączków na drzewach.	

Wynalazek –zagadka

Tę elektroniczną maszynę cyfrową, która nie jest, jak inne urządzenia techniczne, przedłużeniem czy spotęgowaniem mięśni człowieka, lecz dopomaga mu myśleć, skonstruowali w 1946 roku Amerykanie J. Eckert i J. Mauchley. Ważyła wówczas 30

ton i zajmowała powierzchnię dużego pomieszczenia. Dzisiaj to urządzenie waży kilka lub kilkanaście kilogramów i może zajmować powierzchnię biurka.

Gry i zabawy. **PANTOMIMA**

Wymyślcie i spiszcie sobie na kartkach czynności, które np. mogli wykonywać ludzie w starożytności, średniowieczu itd. Mogą to być: rozniecanie ognia za pomocą tarcia, polowanie z dzidami na grubego zwierza, lepienie garnków z gliny, wykuwanie przedmiotów z żelaza...

Następnie, każdy po kolei ciągnie jedną kartkę z hasłem i bez wydawania dźwięków pokazuje wylosowaną czynność.

Dla pozostałych graczy należy próba odgadnięcia, co to za czynność.

Kto rozpocznie przedstawianie? Rozstrzygnie wyliczanka:

Kto chce zostać rycerzem,
musi wspiąć się na wieżę,
i księżniczkę odszukać,
zabić smoka i kruka,
zładzić hienę i lwę.
Może to będziesz ty!
Fajnego zgadywania!

Deser w kilka chwil: ciasto z kisielei

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Ciasto z kisielei to idealna propozycja dla miłośników prostych, domowych wypieków. Jest lekkie, puszyste, a dzięki kisielowi nabiera wyjątkowego smaku i koloru. To świetny sposób na wykorzystanie zapasów z kuchennej szafki i stworzenie pysznego deseru w kilka chwil. Kisiel najlepiej o smaku cytrynowym, ale może być każdy i ciasto nie tylko zmieni kolor, ale i smak.

Składniki:

• 5 jajek • 1 szklanka cukru • 1 szklanka mąki pszennej • 2 kisiele o smaku cytrynowym • 1/2 szklanki oleju

Lukier:

• 2-3 łyżki cukru pudru • 1 łyżeczka soku z cytryny • skórka cytrynowa

Wykonanie:

Całe jajka ubić na puszystą masę z cukrem. Do ubitych jajek cały czas ubijając wlewać cienkim strumieniem olej. Mąkę przesiać, dodać kisiel, proszek do pieczenia i wymieszać. Do ubitych jajek dodawać po

■ Fot. Freepik

trochu mąkę z kisielowym, ubić na gładką masę. Foremkę keksową (30 na 10 cm) posmarować tłuszczem i posypać bułką tartą. Ciasto przełożyć do formy i lekko wyrównać. Piekarnik nagrzać 170 stopni, funkcja grzania góra-dół i piec ciasto ok. 45-50 minut do „suchego patyczka”. Przygotować lukier: utrzeć cukier puder z sokiem z cytryny (jeśli jest za gęsty dodać trochę soku, a jeśli za rzadki, to dosypać cukru

pudru). Upieczone ciasto polać lukrem i posypać skórką cytrynową, można też polać je polewą czekoladową, lub posypać cukrem pudrem. To ciasto to doskonały przykład na to, że najprostsze przepisy często okazują się najlepsze. Można eksperymentować z różnymi smakami kisielei, dodać owoce lub czekoladę, a w dekorowaniu ciasta świetnie sprawdzi się też porzeczką. ■

Zupa ryżanka z ziemniakami

To jedna z tych potraw, które kojarzą się z domowym ciepłem i prostotą kuchni naszych babć. Jest łatwa do przygotowania, a jednocześnie sycąca i pełna smaku. Dzięki połączeniu ryżu i ziemniaków zupa ma gęstą, aksamitną konsystencję, a dodatek warzyw nadaje jej delikatnej słodyczy. Można ją podać z pajdą świeżego chleba, a dla wzbogacenia smaku dodać odrobinę śmietany lub posypać startym serem.

Składniki:

• 1,5 litra bulionu (drobiowego, warzywnego lub wołowego) • 3 średnie ziemniaki • 1/2 szklanki ryżu • 1 marchewka • 1 pietruszka (korzeń) • 1 cebula • 1 łyżka masła lub oleju • 1 liść laurowy • 2 ziela angielskie • sól i pieprz do smaku • natka pietruszki do posypania

Wykonanie:

Ziemniaki obierz i pokrój w kostkę. Marchewkę i pietruszkę zetrzyj na tarce o grubych oczkach, lub pokrój w kostkę. Cebulę drobno posiekaj. W garnku zagotuj bulion, dodaj liść laurowy i ziele angielskie. Na patelni rozgrzej masło lub olej i zeszklij cebulę. Do gotującego się bulionu dodaj

■ Fot. autorka

ziemniaki, startą marchewkę i pietruszkę. Gotuj przez 10 minut. Wsyp ryż i gotuj całość przez kolejne 15 minut, mieszając od czasu do czasu. Dopraw solą i pieprzem do smaku. Gorącą zupę nalewamy do głębokich talerzy lub miseczek. Warto posypać ją świeżo posiekaną natką pietruszki lub koperkiem, które dodadzą aromatu i świeżości. Można również dodać odrobinę śmietany. Świetnie smakuje z chrupiącym pieczywem — szczególnie z pajdą domowego chleba lub grzankami. Dla tych, którzy lubią intensywniejsze smaki, polecam dodać szczyptę chili lub odrobinę startego żółtego sera, który rozpuści się w gorącym bulionie. Niezależnie od wariantu, zupa ryżanka zawsze będzie pyszną i rozgrzewającą propozycją na rodzinny obiad. Smacznego! ■

– Zwariowała pani?! Ja tu przyjecha-
łem wypocząć!

Rozpoczął działalność pierwszy w kraju Biobank Populacji i Chorób Rzadkich

Placówkę otwarto przed tygodniem na Uniwersytecie Wileńskim przy Centrum Nauk Medycznych Wydziału Medycyny.

Biobank będzie gromadził, przechowywał i dysponował próbkami biologicznymi oraz informacjami zdrowotnymi wszystkich dawców, którzy udostępnili swój materiał biologiczny. Będą to próbki biologiczne pobrane zarówno u osób zdrowych, jak też cierpiących na choroby rzadkie oraz przewlekłe, m.in. onkologiczne.

KROK W KIERUNKU NOWOCZESNEJ MEDYCyny

„Otwarcie biobanku populacyjnego to duży krok w kierunku nowoczesnej medycyny i dogłębnej diagnostyki. Naukowcy mają nadzieję, że zgromadzone dane pozwolą na lepsze wykrycie wielu chorób, postawienie diagnozy oraz opracowania skutecznego leczenia wielu chorób” — powiedziała Giedrė Kvedaravičienė, dyrektorka biobanku.

Podczas otwarcia biobanku materiał biologiczny poprzez oddanie krwi przekazało wiele znanych w kraju osób. Wśród nich nie zabrakło polityków, naukowców, działaczy społecznych.

„Dzięki takim inicjatywom naukowcy będą mogli lepiej rozpoznać i zdiagnozować różne nieznane i rzadkie choroby. Nie mamy wystarczającej technologii, żeby je odnaleźć. Są tysiące chorób, których nie znamy, tak jak kiedyś nie wiedzieliśmy, czym jest np. rak, a dziś już wiemy” — podczas akcji oddania krwi mówił wiceminister ochrony zdrowia Daniel Naumovas.

Rektor Uniwersytetu Wileńskiego Rimvydas Petrauskas, podkreślił, że jest dumny z udziału w inicjatywie.

„Cieszę się, że jestem w gronie pierwszych dawców biobanku i zachęcam wszystkich do przyłączenia się. Mam nadzieję, że stanie się to ważnym obowiązkiem obywatel-

Placówkę otwarto przed tygodniem na Uniwersytecie Wileńskim przy Centrum Nauk Medycznych Wydziału Medycyny Fot. Uniwersytet Wileński, opr.red.

skim obok udziału w wyborach czy innych ważnych wydarzeniach” — zaznaczył rektor UW.

POMOC NAUKOWCOM

Giedrė Kvedaravičienė podkreśliła, że jednym z głównych celów placówki jest pomoc naukowcom w odnalezieniu sposobów na możliwe wcześniejsze i dokładniejsze wykrycie chorób, postawienie diagnozy oraz opracowanie skutecznej metody leczenia.

„Nowy biobank będzie funkcjonował jak swoista biblioteka danych — naukowcy będą mogli korzystać z przechowywanego tu materiału biologicznego i danych medycznych. Nie będą musieli do kolejnych badań szukać nowych dawców” — zaznaczyła dyrektorka.

Naukowcy korzystają z materiału biologicznego m.in. wtedy, gdy chcą wyjaśnić, dlaczego lek nie działa tak samo u wszystkich chorych, jaka jest tego przyczyna.

„Do tego potrzebne są materiał biologiczny, informacja zdrowotna i wykwalifikowani specjaliści, którzy potrafiliby odpowiednio te dane połączyć i wykorzystać. Materiał biologiczny w Biobanku będzie przechowywany możliwie najdłu-

żej. Przy odpowiedniej temperaturze próbki mogą być wykorzystane do badań biomedycznych nawet po upływie 50 lat” — twierdzi Giedrė Kvedaravičienė.

UDZIAŁ JEST DOBROWOLNY

Swoją materiał biologiczny oraz informacje zdrowotne dla Biobanku Populacji i Chorób Rzadkich może przekazać każdy mieszkaniec Litwy. Krew można oddać w Wilnie, Kownie i Szawlach.

— Udział w działaniach biobanku jest dobrowolny i bezpłatny, możliwy jest wyłącznie po podpisaniu świadomej zgody. Zapraszany do wzięcia udziału wszystkie osoby mieszkające na Litwie, niezależnie od stanu zdrowia. Osoby poniżej 18. roku życia mogą oddać swój materiał biologiczny za zgodą rodziców lub opiekunów. Należy jedynie zarejestrować się na platformie biobankas.mf.vu.lt — informuje „Kurier Wileński” Lina Kocienė, kierowniczka oddziału komunikacji biobanku.

Koszt inwestycji w Centrum Nauk Medycznych wyniósł około 60,6 mln euro, na zakup wyposażenia przeznaczono ponad 3 mln euro.

Opr. Justyna Giedrojc

Listerioza, tularemia i inne zagrożenia w domkach letniskowych po zimie

Honorata Adamowicz

Wiosna to czas, kiedy rozpoczyna się sezon ogrodowy. Ci, którzy mają domki letniskowe, chętnie spędzają tam czas. Specjaliści z Narodowego Centrum Zdrowia Publicznego (NVSC) przypominają jednak, że zanim zaczniemy korzystać z pomieszczeń, które były niezamieszkałe przez zimę, pierwszą rzeczą, którą należy zrobić, jest dokładne ich oczyszczenie.

Zimą, gdy pomieszczenia były puste przez długi czas, gryzonie mogły w nich zamieszkać i rozprzestrzenić niebezpieczne choroby zakaźne. Dlatego ważne jest podjęcie odpowiednich środków w celu ochrony siebie i swoich bliskich.

NIEBEZPIECZNE CHOROBY

„Gryzonie mogą rozprzestrzeniać jersiniozę, leptospirozę, pseudotuberculosis, tularemie, listeriozę, a pośrednio kleszczowe zapalenie mózgu, boreliozę, rikietsjozę i inne choroby. W 2024 r. jersiniozę zdiagnozowano u 277 osób na Litwie, w 2023 r. — u 145. W 2024 r. zarejestrowano 25 przypadków tularemii, 13 — w 2023 r.; w 2024 r. zdiagnozowano 18 przypadków listeriozy, w 2023 r. — 20. Choroby zakaźne rozprzestrzeniane przez gryzonie mogą być przenoszone nie tylko przez bezpośredni kontakt z nimi, ale także pośrednio, na przykład przez kleszcze, pchły, komary, które żywiły się krwią lub wydzielinami zakażonych gryzoni” — poinformowano „Kurier Wileński” w NVSC.

Jedną z najczęstszych chorób przenoszonych bezpośrednio przez gryzonie jest jersinioza. Jest ona wywołwana przez bakterie z rodzaju *Yersinia*. Są one w stanie przetrwać w zimnym środowisku i mogą przetrwać przez długi czas w żywności. Głównymi objawami jersiniozy są gorączka i bóle brzucha, które mogą być mylone z zapaleniem wyrostka robaczkowego.

Inną chorobą przenoszoną przez gryzonie jest tularemia. Można się nią zarazić poprzez ugryzienie zwierzęcia, zjedzenie niewłaściwie przetworzonego mięsa lub wypicie brudnej wody. Choroba zaczyna się gorączką do 38-40 st., dreszczami, bólami głowy i mięśni, ogólnym osłabieniem, słabym apetytem i różnymi wysypkami. Później może pojawić się zapalenie oczu z ropną wydzieliną, ból gardła, ból brzucha, nudności, wymioty, powiększenie wątroby i śledziony, suchy kaszel i ból w klatce piersiowej.

Listerioza to ostra bakteryjna choroba zakaźna ludzi i zwierząt wywołwana przez bakterie *Listeria monocytogenes*. Listerioza jest zwykle przenoszona przez skażoną żywność. U zdrowych osób zakażenie listeriozą przebiega bezobjawowo lub łagodnie, z towarzyszącą gorączką i biegunką, występującą 24 godziny po spożyciu żywności skażonej bakteriami *Listeria*. Kobiety w ciąży, noworodki i osoby z obniżoną odpornością są bardziej narażone. U osób zakażonych choroba może być powikłana zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych, zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych lub posocznica.

JAK SIĘ CHRONIĆ?

„Aby chronić swój dom i środowisko oraz zapobiegać rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych, konieczne jest wytypowanie gryzoni w odpowiednim czasie. Można je zwalczać za pomocą dozwolonych produktów biobójczych. W pomieszczeniach zamkniętych, w których nie można stosować produktów biobójczych, można stosować różnego rodzaju mechaniczne, automatyczne pułapki, naklejki i inne środki niechemiczne. Wszystkie te środki są dostępne w aptekach weterynaryjnych lub supermarketach. Jeśli zwalczenie nie jest łatwe, należy wezwać licencjonowanych specjalistów ds. zwalczania szkodników. Wybiorą oni odpowiednie środki chemiczne, uwzględniając charakter lokalu i liczebność gryzoni, a następnie wytypują je. Ważne jest, aby pamiętać, że gryzonie nie będą rozmnażać się w mieszkaniach tylko wtedy, gdy nie będzie warunków do ich rozmnażania. Ważne, aby dbać o higienę w pomieszczeniach mieszkalnych i używać środków zapobiegawczych w walce z tymi niechcianymi szkodnikami” — radzą specjaliści z w NVSC. ■

Rozpoczynając nowy sezon ogrodowy, zanim zaczniemy korzystać z domków, które były niezamieszkałe przez zimę, pierwszą rzeczą, którą należy zrobić, jest dokładne ich oczyszczenie **Fot. Marian Paluszkiewicz**

6.45 Studio Wilno
7.05 „Różowy stół odkrywa świat”
7.15 S. anim. „Mała Urania”
7.30 Mody Polskie
7.55 Moc ziół
8.05 Niejadki i inne przypadki
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.45 Klub u redaktorów
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.30 Gra słów
10.50 Słownik polsko@polski
11.20 Różowy Stół odkrywa świat
11.40 Tamte lata, tamte dni
12.05 S. „Lep-sza połowa”
13.00 Info Wilno
13.05 Tygiel
13.20 Jesteśmy stąd
13.25 Panorama litewska
13.35 Lecę za miłością
14.05 Muzyka w sieci
14.20 „Pokolenia podłączonych” cykl dok.
15.10 Notacje
15.25 „Czy ja dobrze rozumiem?”
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Różowy Stół odkrywa świat
17.20 S. anim. „Mała Urania”
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Pałace i rezydencje Lubelszczyzny
18.45 Notacje
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Królowie”
21.55 Tamte lata, tamte dni
22.25 Zakochaj się w Polsce
22.45 Tygiel

23.05 Na sygnale
23.55 Info Wilno
00.10 Studio Wilno
00.30 Pałace i rezydencje Lubelszczyzny
00.45 Notacje

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.35 S. „Tandem”
11.30 S. „Prywatni detektywi”
12.15 „Kto i dlaczego?”
12.45 „Notatki przyrodnika”
13.15 S. dok. „Nick Knowles Duże sprzątanie domu”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Raj dla kobiet”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Nieemigranci.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Płytki”
22.30 „Wiadomości rowerowe”
23.00 S. „Hannibal”
23.45 S. dok. „Nick Knowles Duże sprzątanie domu”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź blisko”
8.00 Od...do...
9.00 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Krwa-we kwiaty”
11.00 S. „Cena miłości”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Sekret perły”
15.00 S. „List pożegnalny”

16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Miasto złodziei” thriller
00.55 S. „L.A.’s Finest II”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Litewskie Forum Przyszłości
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Co jest lepsze, sąsiedzie?
12.00 „Magia alfabetu” film dok.
13.00 „Gry kosmiczne”
13.30 Spacer
14.00 Dajmy czadu!
15.05 To jest mój ogród.
15.35 S. „Krzyk o pomoc”
16.20 S. „Dobra Czarownica”
17.05 Dzień dobry, Litwo
19.00 „Książkowe szczury”
19.30 „Projekt nigdy nie jest niewinny” film dok.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Najpiękniejsze pieśni poetów
23.05 „Dokąd dalej?”
00.00 S. „Raj dla kobiet”

6.00 Program kulinarny
6.30 S. „Córka ambasadora”
7.30 „Wojny gangów”
9.00 S. „Walker, rycerz Texasu”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marze-

nia o wolności”
12.00 S. „Szukam córki”
14.00 S. „Nie ma przepisu na miłość”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Złota cebula”
21.00 S. „Na zdrowie”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 „Skaza” film fab.
00.50 S. „Główna wskazówka”
01.30 S. „Leverage”

6.10 „Zasady mojej kuchni”
7.30 S. „Ciepłe miejsce”
8.30 S. „Wojny glin. Charków”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Śmiertelna broń”
13.25 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „Policja wodna”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „911”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Ale numer!”
21.00 „Gringo” komedia
23.15 „Deja Vu” film fab.

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Pyszne życie
8.00 S. dok. „Poświęcić wszystko”
9.00 S. „Nierozwiązane tajemnice świata”
10.00 S. „Królowa gry”
11.00 S. „Stary”
12.30 Nasze zwierzęta
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”

15.00 S. „Aleksandra”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Ma na imię Kozaim”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.25 Renowacja dzisiaj
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Poświęcić wszystko”
21.25 S. „Królowa gry”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia przestępstwa”

6.30 S. „Prawo i porządek”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Dropped”
9.00 „Egązas dugnas”
9.30 „Magazyny wojny”
10.00 „Yellowstone”
11.00 „Szaleńcy sąsiedzi”
12.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Bosch”
16.00 S. „Komisarz Alex”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Szaleńcy sąsiedzi”
20.00 „Yellowstone”
21.50 Mistrzostwa UEFA „Arsenal”
„Real Madrid”
23.55 S. dok. „Łowca broni”
01.00 „Liczba czy herb”

6.00 S. „Bądź ze mną”
7.00 „Alaca”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Gry Przenaczenia”
10.00 S. „Nowy Amsterdam”
11.00 S. „Straż Przybrzeżna”

12.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Kryminalista Pacyfiku”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Wędruję w czyjejś miłości”
17.00 S. „Ślepa”
18.00 S. „Candice Renoir”
19.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Grace II”
22.45 S. „Nałogowiec”
01.00 „Czerwona komnata”

06.10 S. „Akacyjowa 38”
06.55 „Info Poranek”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 S. „Chłopi”
10.00 S. „Ranczo”
10.55 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Królowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.50 „Dzika Praga” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Królowie”
22.05 „Audycja publicystyczna”
23.05 „Sekielski wieczorową porą”
00.05 „Azy!” dramat

07.15 „Muzyczne poranki”
08.00 „Tamte lata, tamte dni”
08.40 „Podróż z historią”
09.20 „Wydarzenie aktualne”
10.05 „Pamiętki Claire Darling”
11.50 S. „Królowa Bona”
13.00 S. „The Sound of New York”
13.45 „Jak zdobyć pieniądze, kobietę i sławę” film TVP.
14.50 „Niedziela z...”
15.45 „Papuśza” dramat
18.05 S. „Królowa Bona”
19.15 „W poszukiwaniu dobrego filmu”
19.50 „Jerzy Grzegorzewski Skrywana obecność” film dok.
21.00 „Tak zwana ludzkość w obłędzie” spektakl
22.15 „Poznajmy się jeszcze raz” film fab.
00.20 „Wstęp wolny”

07.00 „Panorama”
07.35 „Pożyteczni.pl”
08.00 „Rączka gotuje”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „Ranczo”
15.15 „Tygodnik Kulturalny”
16.00 „Zagadki zwierzogromadki”
16.10 „Zwierzaki Czytali”
16.30 „Program informacyjny 14.30”
17.00 „Królowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”

18.50 „Teleexpress Extra”
19.10 „Okno na Europę”
19.45 „Panorama”
20.10 „Wschód”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.05 „Polska. Co dalej?”
00.10 „Panorama”

08.20 Był taki dzień
08.25 Spór o historię
08.55 Flesz historii
09.10 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów”
10.05 W kotle historii
10.30 „Historia Polski” film dok.
11.10 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.40 Szlakiem miejsc niezwykłych
11.55 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.45 „Wojownicy czasu”
13.15 S. „Czterdzieściolatek”
14.10 Na Tropach Historii
14.25 S. dok. „Historia w postaciach zapisana”
16.05 Makłowicz w podróży
16.30 S. „Korona królów”
17.00 „Polskie 100 lat”
17.25 „Sensacje XX wieku”
18.10 S. dok. „Nieznane twarze historii”
18.45 „Historia Polski” film dok.
19.35 Było, nie minęło
20.00 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów”
20.45 S. dok. „Portrety Wojenne”
21.10 Był taki dzień
21.15 S. dok. „Niebezpieczne miasta”
22.10 „Córka trenera” film obycz.
23.40 „Stańczyk” film dok.

00.25 Walka o życie
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 XX Rajd Katyński
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 40 dni z Matką Bożą Gietrzwałdzką
03.30 Poznajemy Polskę
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Mysłąc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Mistrz i Katarzyna
07.00 Matusia siostra Matylda Getter
08.00 Zawód: Prymas Polski
08.55 40 dni z Matką Bożą Gietrzwałdzką
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Słowo życia
09.40 Święty na każdy dzień
09.45 Mateczniki Polskości
09.55 Papież Polak do Rodaków
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.05 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Ku pokrzepieniu powstańców serc. Historia Obrazu Matka Boska AK

14.00 Polonia
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Ona nigdy nie była sama Czcigodna Sługa Boża Matka Teresa Kierocińska
16.00 Lasy bagienne
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
17.55 Mój brat papież
18.10 Prosto o gospodarce
18.30 Zostań Żołnierzem RP
18.45 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 40 dni z Matką Bożą Gietrzwałdzką
20.30 Każdy ma-luch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Mysłąc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Maryja. Matka ludzkości

7.00 Fani czterech kółek
10.00 Łowcy klasyków
12.00 Łowcy staroci
14.00 Naprawa gospodarstwa
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

7.05 Zwierzaki Czytali
7.15 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
7.30 Moda na rodzinę
7.55 W kotle historii
8.20 Dzika Polska
8.45 Haszta-gi tygodnia
9.35 S. „Sześć siostr”
10.30 Gra słów. Krzyżówka
10.50 Słownik polsko@polski
11.15 Zwierza-ki Czytali
11.25 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
11.40 Tamte lata, tamte dni
12.05 S. „Królowie”
13.00 Info Wilno
13.05 Unia kulinarna
13.20 Szansa na sukces
14.20 „Śladami Beniowskiego” film dok.
15.10 Notacje
15.25 Jak to działa
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Zwierza-ki Czytali
17.20 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
17.30 Alchemik
17.45 Tyci encyklopedia Bzyka
17.50 S. „Dziewczyny ze Lwowa”
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Polacy Światu
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Królowie”
21.55 Tamte lata, tamte dni
22.20 Dzika Polska
22.45 Unia kulinarna
23.05 S. „Na sygnale”
23.50 Info Wilno
00.10 Studio Wilno
00.30 Pożyteczni.pl

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.35 S. „Tandem”
11.30 S. „Prywatni detektywi”
12.15 „Kto i dlaczego?”
12.45 Notatki przyrodnika
13.15 S. dok. „Nick Knowles Duże sprzątanie domu”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Raj dla kobiet”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Opowieści o bestiach
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Litwa przemawia
22.30 „Wiadomości rowerowe”
23.00 S. „Hannibal”
23.45 S. dok. „Nick Knowles Duże sprzątanie domu”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź blisko”
8.00 Będzie wszystkiego
9.00 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Krwa-we kwiaty”
11.00 S. „Cena miłości”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Sekret perły”
15.00 S. „List pożegnalny”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2

20.00 Szeszki na 20
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Bunt przed sądem wojennym” dramat
00.45 S. „L.A.’s Finest II”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 (Nie)emigranci.
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Płytki
8.30 Drogi
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Pogoń
12.00 „Projekt nigdy nie jest niewinny.” Film dok.
13.00 Ośmiornica
13.30 Euromaxx
14.00 Wileński Jazz 2024
15.05 „Perspektywa”
15.35 S. „Krzyk o pomoc”
16.20 S. „Dobra Czarownica”
17.05 Dzień dobry, Litwo
19.00 „Książkowe szczury”
19.30 „Inny na świecie Maija Isola” film dok.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Koncert
23.30 Oto kino!
00.00 S. „Raj dla kobiet”

6.00 Program kulinarny
6.30 S. „Córka ambasadora”
7.30 „Gwiazdki gwiazd”
9.00 S. „Walker, rycerz Texasu”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marzenia o wolności”
12.00 S. „Szukam córki”
14.00 S. „Nie ma przepisu na miłość”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Show dobrego wieczoru”

21.00 S. „Na zdrowie”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 „Immortals. Bogowie i herosi” dramat
00.45 S. „Główna wskazówka”
01.50 S. „Leverage”

6.10 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 S. „Ciepłe miejsce”
8.30 S. „Wojny glin. Charków”
9.30 S. „Policja wodna”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Śmiertelna broń”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
14.50 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „Policja wodna”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „911”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Ale numer!”
21.00 „Punisher” thriller
23.30 „Gringo” komedia

5.00 „Nowy dzień”
6.00 S. „Stary”
7.30 „Nieznana czeska Litwa” film dok.
8.00 S. „Poświęć wszystko”
9.00 S. „Nierozwiązane tajemnice świata”
10.00 S. „Królowa gry”
11.00 S. „Stary”
12.30 Anatomia mieszkania
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Aleksandra”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Ma na imię Kozaim”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter

20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Poświęć wszystko”
21.25 S. „Królowa gry”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”
00.30 S. „Aleksandra”

6.30 S. „Prawo i porządek”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Dropped”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 „Wojny magazynowe”
10.00 „Yellowstone”
11.00 „Szaleni sąsiedzi”
12.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Bosch”
16.00 S. „Komisarz Alex”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Szaleni sąsiedzi”
20.00 „Yellowstone”
21.00 „Brat krwi” film fab.
22.50 S. „Poszukiwacze zagubionych skarbów”
23.50 S. dok. „Łowca broni”

6.00 S. „Bądź ze mną”
7.00 „Alaca”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Gry Przeznaczenia”
10.00 S. „Nowy Amsterdam”
11.00 S. „Straż Przybrzeżna”
12.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Kryminalista Pacyfiku”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Wędruję w czyjejś miłości”
17.00 S. „Ślepa”
18.00 S. „Can-

dice Renoir"
19.00 S. „Straż
 Pożarna w Chicago”
20.00 S. „Prawo
 i porządek”
21.00 S. „Grace II”
00.40 „Złoty chłopa-
 pak” dramat

06.10 S. „Akacja 38”
06.55 „Info Poranek”
08.00 „Transmisja
 Mszy Świętej z Sank-
 tuarium Matki Bożej
 na Jasnej Górze”
08.30 „Rodzina”
09.00 S. „Chłopi”
10.00 S. „Ranczo”
10.50 S. „Komi-
 sarz Alex”
11.45 S. „Ojciec
 Mateusz”
12.35 S. „Królowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Rok w
 ogrodzie Extra”
13.50 „Z Quebecu do
 Labradoru” film dok.
15.00 S. „Wichro-
 we wzgórza”
15.55 „Jaka to
 melodia?”
16.35 „Gra słów.
 Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to
 melodia?”
18.55 „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacja 38”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Królowie”
21.55 „Piłka Nożna:
 Liga Mistrzów”
00.05 „Katyń” dramat

07.15 „Muzycz-
 ne poranki”
08.00 „Tamte
 lata, tamte dni”
08.40 „Podró-
 że z historią”
09.20 „W poszukiwa-
 niu dobrego filmu”
10.00 „Papu-
 sza” dramat

12.20 S. „Kró-
 lowa Bona”
13.35 „Jerzy Grze-
 gorzewski Skrywana
 obecność” film dok.
14.40 „Hala odlotów”
15.40 „Austeria” dramat
17.40 S. „Kró-
 lowa Bona”
18.50 „Od ucha
 do ucha”
19.30 Informa-
 cje kulturalne
19.55 „Reżyserzy”
21.00 „Filip” film fab.
23.10 S. „Profesor T”
00.15 „Niedziela z...”

07.00 „Panorama”
07.35 „Stacja Arktyka”
08.00 „Okrasa
 łamie przepisy”
08.30 „Pytanie
 na śniadanie”
12.10 „Wschód”
12.30 S. „Barwy
 szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „Ojciec
 Mateusz”
15.05 „Bohdan
 Smoleń. W cieniu
 sceny” film dok.
16.15 S. „Rodzi-
 na Treflików”
16.30 „Program
 informacyjny 14.30”
17.00 S. „Królowie”
17.30 S. „Barwy
 szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów.
 Krzyżówka”
18.50 „Te-
 leexpress Extra”
19.15 „Okno na Wschód”
19.45 Panorama
20.10 „Kieru-
 nek Zachód”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „O mnie
 się nie martw”
23.15 „Studio w
 kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.25 Był taki dzień

08.28 Ex Libris
08.40 Było, nie minęło
09.10 S. „Tajemnica
 twierdzy szczyfów”
10.05 W kotle historii
10.30 „Historia Pol-
 ski” film dok.
11.20 „Encyklopedia II
 wojny światowej”
11.45 Zaginio-
 ne Skarby
11.50 „Nazywam
 się Beljung. Mikołaj
 Beljung” film dok.
12.35 Historia
 kuchni polskiej
13.20 S. „Czterdzie-
 stolatek”
14.10 „Zagadka
 egipskich hieroglifów
 i Bracia Champol-
 lion” film dok.
15.05 „Odra. Najwięk-
 sza żeglowna rzeka w
 Polsce” film dok.
15.50 Szlakiem
 miejsc niezwykłych
16.05 Makłowicz
 w podróży
16.30 S. „Korona
 królów”
16.55 „Orleń bronia
 przemysłowego gniaz-
 da” film dok.
17.35 „Sensacje
 XX wieku”
18.20 „Historia Pol-
 ski” film dok.
19.05 Piosenką
 przez historię
19.15 Fake czy
 historia?
19.50 Ex Libris
20.05 S. „Tajemnica
 twierdzy szczyfów”
20.50 S. dok. „Portre-
 ty Wojenne”
21.15 „Rosyjski
 akcent w Izraelu”
 film dok.
22.05 Zaginio-
 ne Skarby
22.10 „Pan Kleks”
 film dok.
23.05 „Upadek. Jak
 Ukraińcy zniszczyli
 imperium zła”
 film dok.
23.55 Koło historii

00.45 Muzycz-
 ne chwile
01.00 Słowo życia

01.05 Świat w
 obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Zostań
 Żołnierzem RP
01.50 Święty na
 każdy dzień
01.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy
 niedokończone
03.25 40 dni z Matką
 Bożą Gietrzwałdzką
03.30 Każdy ma-
 luch to potrafi
03.45 Modlitwa
 z telefonicznym
 udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc
 Ojczyzna
05.00 Apel Ja-
 snogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski
 Punkt Widzenia
06.00 Prosto o
 gospodarce
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowie-
 dzialni za Kościół
07.00 Cichy i po-
 kornego serca
08.25 Muzycz-
 ne chwile
08.35 Zdrowie z
 Bożej Apteki
08.55 40 dni z Matką
 Bożą Gietrzwałdzką
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski
 Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-
 luch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni
 Jego mocą
10.20 Tyle krzywdy
10.30 Sanktu-
 aria polskie
10.50 Święty na
 każdy dzień
11.00 Audycja Ge-
 neralna Ojca Świętego
 Franciszka z Watykanu
11.50 Muzycz-
 ne chwile
12.00 Jezusie, ulituj
 się nad nami!
12.25 Jestem mamą
12.40 Prosto o
 gospodarce
13.00 Anioł Pański

13.03 Informacje dnia
13.20 Zuzela tu
 wszystko się zaczęło
14.00 Z Zacisza
 na Syberię
14.30 Msza świę-
 ta z Jasnej Góry
15.20 Muzycz-
 ne chwile
15.30 Jan Ledóchow-
 ski. Część pierwsza:
 moja Austria
16.00 Kurierskim szla-
 kiem. Azymut Węgry
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Serial z
 życia Jezusa
18.00 Po stro-
 nie prawdy
18.50 Muzycz-
 ne chwile
18.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy
 niedokończone
20.25 40 dni z Matką
 Bożą Gietrzwałdzką
20.30 Opowieści
 biblijne – historie
 animowane z No-
 wegogo Testamentu
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc
 Ojczyzna
22.00 Apel Ja-
 snogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski
 Punkt Widzenia
23.00 Przetrwaliśmy
23.30 Stanisław
 Ledóchowski i
 jego twórczość

7.00 Fani czte-
 rech kółek
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
18.00 Fani czte-
 rech kółek
19.00 Jak to jest
 zrobione?
19.30 Jak to działa?
21.00 Samo-
 chód marzeń
23.00 Zabój-
 cze łowienie
00.00 Nagi instynkt
 przetrwania

Program Festiwalu IDY 2025 TEATRALNE

28 MARCA (piątek) Otwarcie Festiwalu „IDY TEATRALNE 2025”

Konferencja „Teatr – jako alternatywa”

Centrum Kultury w Rudominie, ul. Vilniaus 2, godz. 12.00

Wstęp wolny.

28 MARCA (piątek) Spektakl Polskiego Teatru „STUDIO” w Wilnie

Monodram „(Nie)Znana” według zapisków Marilyn Monroe, reż. Lila Kiejzik

Centrum Kultury w Czarnym Borze (Oddział Centrum Kultury w Rudominie), ul. Mokyklos 7, godz. 18.00

Wstęp biletowany, Tel.: +370 606 31275

29 MARCA (sobota) Wernisaż wystawy malarstwa Marka Batorskiego

„UT PICTURA MUSICA” (Polska)

Galeria Foje w Trokach, ul. Birutės 8, godz. 15.00

Wstęp wolny.

29 MARCA (sobota) Spektakl Polskiego Teatru „STUDIO” w Wilnie

Monodram „(Nie)Znana” według zapisków Marilyn Monroe, reż. Lila Kiejzik

Centrum Kultury w Rukojniach (Oddział Centrum Kultury w Rudominie), ul. Vilniaus 12, godz. 18.00

Wstęp biletowany, Tel.: +370 606 72265

30 MARCA (niedziela) Spektakl Polskiego Teatru „STUDIO” w Wilnie

Monodram „(Nie)Znana” według zapisków Marilyn Monroe, reż. Lila Kiejzik

Centrum Kultury w Szumsku, ul. Mokyklos (Oddział Centrum Kultury w Rudominie), ul. Sodo 2, godz. 18.00

Wstęp biletowany, Tel.: +370 614 20885

04 KWIETNIA (piątek) Spektakl Polskiego Teatru „STUDIO” w Wilnie

Bajka H. Ch. Andersena „Księżniczka na ziarnku grochu”, reż. Lila Kiejzik

Wileński Teatr Stary, ul. Basanavičiaus 13, Wilno, godz. 11.00 i 14.00

Wstęp biletowany. Rezerwacja +37065264613

04 KWIETNIA (piątek) Spektakl Polskiego Teatru „STUDIO” w Wilnie

Monodram „(Nie)Znana” według zapisków Marilyn Monroe, reż. Lila Kiejzik

Wileński Teatr Stary, ul. Basanavičiaus 13, Wilno, godz. 19.00, sala wielka.

Bilety: www.bilietai.lt

9 KWIETNIA (środa) Spektakl Polskiego Teatru „STUDIO” w Wilnie

Monodram „(Nie)Znana” według zapisków Marilyn Monroe, reż. Lila Kiejzik MGOK.

Sędziszów Małopolski, ul. 3 maja, (Polska), godz. 19.00

10 KWIETNIA (czwartek) Spektakl Państwowego Teatru Łalkowego z Kowna

„Baldis i Vivaldi” spektakl dla dzieci

Centrum Kultury w Rudominie, ul. Vilniaus 2, godz. 11.00

Bilety: Centrum Kultury w Rudominie

Bilety Tel: +37067204985

23 KWIETNIA (środa) Spektakl Polskiego Teatru „STUDIO” w Wilnie

Monodram „Tu mówi Szwejk” według J. Haška, reż. Sławomir Gaudyn

Wileński Teatr Stary, ul. Basanavičiaus 13, Wilno, godz. 18.00, sala mała.

Bilety: www.bilietai.lt

2 MAJA (piątek) Spektakl muzyczny Polskiej Opery Królewskiej

„Śpiewnik domowy” wg. Stanisława Moniuszki

Sala Teatralna, Dom Kultury Polskiej w Wilnie (wejście od ul. Kauno), godz. 18.00

Wstęp wolny, Rezerwacja +37065264613

17 MAJA (sobota) Spektakl Polskiego Teatru „STUDIO” w Wilnie

„Szkice o Polsce” wg. Twórczości C.K. Norwida, reż. Lila Kiejzik

POSK, 238-246 King St, London W6 0RF, Wielka Brytania, godz. 10.00

Program może być zmodyfikowany lub anulowany, a zmianach organizatorzy poinformują na stronie Facebook Teatru Polskiego „Studio” w Wilnie <https://www.facebook.com/TeatrStudioWilno>

Ogólna informacja: +37065264608
www.teatrstudio.lt

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogro-
dzenia i inne materiały

budowlane w przystępnej
cenie Tel. +370 603 63 636

Skupujemy różnego rodza-
ju lasy, mogą być młode lub
wycięte. Tel. +370 666 85 555

PRACA

Zatrudnię osobę na stałe
do sprzątania oraz pomocy
przy domu. Tel. +370 661 61 677

Informuojame žemės sklypo (-ų) (kadastru Nr. **4140/0400:437** esančio (-ių) **Vilniaus r. sav., Kalvelių sen., Kalvelių k., Leonardos Kondratovič** įgaliotus asmenys, kad matininkas Edvin Žukovski (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. 2M-M-2737) **2025-04-16 10:00 val.** vykdys žemės sklypo (kadastru Nr. **4140/0400:452**), esančio **Vilniaus r. sav., Kalvelių sen., Kalvelių k.**, ribų ženklinimo darbus.

Prireikus išsamesnės informacijos, prašom kreiptis į UAB „Krianta“ adresu Kalvarijų g. 129-301, el. paštu edvin@krianta.lt arba telefonu +370 60429839, +370 5 2779655

Zam. 2848

„Parduodamos 240/16397 dalys žemės sklypo, unikalus Nr. **4400-5802-6002**, esančio **Vilniaus m. k. v., esančio Žvalgų g. 1** už 134400 Eur. Pirmumo teisę turintys asmenys prašome kreiptis į Vilniaus m. 20-ąjį notarų biurą: Bebrų g. 1-1, Vilnius, tel. (0 5) 219 5577 dėl turto sklypo įsigijimo ir sąlygų gavimo.“

Zam. 2849

**Juž od 20 lat UAB Ekoenergija
dostarcza olej napędowy dla rolników.
Dostarczamy pod Wasz adres.**

tel. +370 655 51543

W godzinach 9-17.

**ZAMÓW PRZYKRYCIE MOGIŁY ZA CENĘ
Z ZESZŁEGO SEZONU!**

**Skontaktujcie się z nami,
a my przyjdziemy z darmową konsultacją**

**VPU NR. 40 (2.80 x 2.50 M)
3 PŁYTY + 1 POSTUMENT
CENA CAŁEGO KOMPLETU: 1150 €
(LUB NA RATY: 25.21 € / mies.)**

VILNIAUS PAMINKLAI
Čekoniškių g. 11, Vilnius
☎ (+370) 606 78005 ☎ (+370) 699 17197

**ZAPROSZENIE
WETERANÓW "WILII"
DO UDZIAŁU
W JUBILEUSZU 70-LECIA
DZIAŁALNOŚCI ZESPOŁU**

W tym roku Polski Zespół Artystyczny Pieśni i Tańca "Wilii" obchodzi jubileusz 70-lecia. Z tej okazji 22 listopada w sali koncertowej Compensa odbędzie się uroczysty koncert. Jubileusz jest wspólnym świętem wszystkich pokoleń "wiliowców". Serdecznie zapraszamy do udziału w programie jubileuszowym byłych chórzystów i tancerzy zespołu.

Prosimy o zgłaszanie się do 25 kwietnia. Rejestrację tancerzy prowadzi Danuta Kowalczuk-Mieczkowska (+370 685 339 45, danutakov@gmail.com);

chórzystów - Janina Biersiekierska (+370 685 040 90, janina.bersekerska@gmail.com)

Spotkanie organizacyjne odbędzie się 6 maja o godz. 19.00 w Domu Kultury Polskiej (sala 005 - tancerze, sala 305 - chórzyści).

17 marca 1958 r. Po pierwszym koncercie zespołu w Filharmonii Wileńskiej

Kierownictwo zespołu

Za bilet na autobus zapłacisz... przysiadami!

Oryginalny sposób płatności za bilet komunikacji miejskiej wprowadziły władze Kluż-Napoka. Celem projektu jest promocja zdrowego stylu życia i dbałość o środowisko naturalne. Tzw. bilet zdrowia jest dostępny dla mieszkańców i gości rumuńskiego miasta, którzy podejmą wyzwanie wykonania 20 przysiadów w ciągu 2 minut.

„Inteligentna” wiata autobusowa znajduje się na ulicy Memorandumului, na trasie do dzielnicy Mărăști, tuż obok już istniejącego przystanku autobusowego. Przysiady na bilet można wymienić codziennie między godziną 8:00 a 20:00.

Fot. Freepik.com

Afgański wieśniak twierdzi, że ma 140 lat

Talibowie podjęli decyzję o przeprowadzeniu śledztwa w sprawie Akela Nazira, który twierdzi, że ma 140 lat. Jeśli te informacje zostaną potwierdzone, mężczyzna przejmie tytuł najstarszej żyjącej osoby na świecie, obecnie przypisywany 116-letniej brazylijskiej zakonniczynie Inah Canabarro Lucas. Akel Nazir utrzymuje, że przyszedł na świat w latach 80. XIX wieku. Według jego opowieści miał około 30 lat w 1919 roku podczas zakończenia wojny angielsko-afgańskiej. W odpowiedzi na te twierdzenia, lokalne władze podjęły kroki w celu weryfikacji wieku Nazira. Mustagfar Gurbaz, przedstawiciel władz, poinformował o wysłaniu specjalnego zespołu ds. rejestracji akt stanu cywilnego. Wielopokoleniowa rodzina Nazira nie ma wątpliwości co do wieku ich patriarchy. Jego wnukowie, którzy sami są dziadkami, podkreślają, że brat i dwie siostry Nazira są bliscy osiągnięcia setki.

W Londynie trwa polowanie na gigantyczne pisanki

W Londynie odbywa się wyjątkowe wydarzenie związane z Wielkanocą. To organizowana corocznie zabawa, która polega na poszukiwaniu gigantycznych, artystycznie zdobionych jajek ukrytych w różnych punktach miasta. Akcja obejmuje 123 bogato zdobione jaja, które będzie można poszukiwać, korzystając z interaktywnej aplikacji. Wydarzenie ma też cel charytatywny — zebrane fundusze zostaną przekazane na rzecz fundacji Elephant Family, wspierającej ochronę zagrożonych gatunków zwierząt w Azji. Po odnalezieniu jajka wystarczy zeskanować kod, aby odblokować wirtualną wersję rzeźby i zdobyć nagrody.

Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Prawdziwe rarytasy na „Vilnius Auto Show 2025” Fot. Julius Kalinskas, ELTA